

TREBALL FINAL DE GRAU

INTERGENT: UNA SOCIETAT PER A TOTS

CREACIÓ I EMPRENEDORIA SOCIAL

NURIA MARTÍNEZ GONZÁLEZ

TUTORA: VIRGINIA ROSA FERRER

TFG- GRAU EN EDUCACIÓ SOCIAL

FACULTAD DE PEDAGOGIA

UNIVERSITAT DE BARCELONA

CURS 2012- 2013

CONVOCATÒRIA JUNY

TFG 2012-2013

Estudiant

Cognoms	Martínez González
Nom	Núria
Autoavaluació (sobre 10)	9

Marcar amb una creu en cas d'autoritzar l'ús del seu TFG amb finalitats docents:

☒	Autorizo a ser servir el meu TFG amb finalitats docents, fent-lo públic als alumnes de Educació Social de la Universitat de Barcelona
-------------------------------------	---

Data i signatura:

Dimecres 5 de juny de 2013

Tutor

Nom i cognoms (Tutor)	
Puntuació Mentor (sobre 10)	
Puntuació Tutor (sobre 10)	

Data i signatura

Tribunal

Nom i cognoms (Membre 1)	
Nom i cognoms (Membre 2)	
Puntuació Tribunal (sobre 10):	
Proposta de matrícula d'honor	

Data i signatura

(Afegir comentaris si cal al dors)

“Cada edad tiene sus ganancias, sus pérdidas, y hay que saber aceptarlas. Todas las edades son necesarias. No hay edades superfluas: Ni la de los niños, ni la de los jóvenes, ni la de los adultos, ni la de los mayores, todas son complementarias. Se necesitan unas a otras, y la vida no es unilateral, ni está cerrada y marcada. Hay muchos caminos, pero hay personas que por algunas razones, se cierran caminos que siempre están abiertos...”

- José Luís Pinillos-

“La tragedia de la edad no es ser viejo, sino que se sea joven y la gente no lo vea

-Andrés Segovia-

“Ser vieja no es un insulto, es una consecuencia de la edad.”

-Mary Santpere-

“¿Qué es un adulto? Un niño inflado por la edad.”

-Simone de Beauvoir-

“Los primeros cuarenta años de vida nos dan el texto; los treinta siguientes, el comentario.”

-Arthur Schopenhauer-

“Cuando me dicen que soy demasiado viejo para hacer una cosa, procuro hacerla enseguida.”

-Pablo Picasso-

“Las arrugas de la piel son ese algo indescriptible que procede del alma”

- Simone de Beauvoir-

“Las arrugas del espíritu nos hacen más viejos que las de la cara.”

-Michel Eyquem de Montaigne-

ÍNDEX DEL CONTINGUT

1. DEDICATÒRIES I AGRAÏMENTS	5
2. ABSTRACT	7
3. INTRODUCCIÓ	8
4. MARC CONCEPTUAL I TEÒRIC	10
4.1 PERCEPCIÓ SOCIAL SOBRE LA TERCERA EDAT	10
4.2 ELS PROGRAMES INTERGENERACIONALS: UNA SOCIETAT PER A TOTS	16
Què són?	18
Història i evolució dels P.I.....	20
Components i Beneficis dels P.I	23
4.3 EXEMPLES D'ÈXIT DELS PROGRAMES INTERGENERACIONALS.....	30
5. METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ.....	36
6. RESULTAT I CONCLUSIONS	42
7. DIFUSIÓ, UTILITAT I TRANSFERÈNCIA.....	45
8. ÈTICA DEL TREBALL FINAL DE GRAU	47
Principi de Beneficència:	48
Principi de no maleficència:	48
Justícia i autonomia:.....	49
Respecte per les persones:.....	49
9. VALORACIÓ DEL TFG.....	51
10. BIBLIOGRAFIA.....	53
11. ANNEXES	55
ANNEX 1: ELS ESTATUTS	55
ANNEX 2: ACTA FUNDACIONAL	68
ANNEX 3: INSCRIPCIÓ DE DADES REGISTRALS.....	70

1. DEDICATÒRIES I AGRAÏMENTS

“La gratitud en silencio no sirve a nadie”

Autor: G.B. Stern

Aprofito les paraules de l'escriptor Gladys Bronwyn Stern per agrair a totes aquelles persones que m'han ofert la confiança, temps, dedicació i acompanyament per a que aquest conjunt de pàgines puguin esdevenir un Treball Final de Grau (TFG)¹.

Per una part, vull agrair a la meva **tutora de TFG** de la universitat, Virginia Ferrer, el seu suport com a referent institucional, els seus ànims i les seves ganes per impulsar-me en engegar aquest projecte cap endavant. No obstant, no puc finalitzar aquesta part d'agraïments sense esmentar a la **tutora externa**, Elena Testar, la qual s'ha incorporat en l'últim tram final. Gràcies pel teu recolzament, ganes, implicació i per aquest aire fresc que ha permès veure des d'altres punts de vista el treball a realitzar.

Per altra banda, donar les gràcies a totes aquelles persones que han format part del meu **procés formatiu** centrat en l'àmbit de gent gran. Gràcies a la Cristina Contreras (psicòloga i tutora de centre de les Pràctiques externes I), a la Elisa Sanz i Merxe Blasco (psicòloga i Educadora Social de la Residència Gran Via Parc). Agrair la seva professionalitat, els seus coneixements i, sobretot, la seva humanitat que les caracteritza com a grans persones. Gràcies a l' Aleix Bel i a la Núria Cutando per la seva col·laboració i creure, com jo, en aquest projecte.

Gràcies pel suport incondicional de **companyes de la universitat**, pels seus ànims i suport en hores baixes, per les hores comentant els aspectes dels nostres treballs, per les hores de biblioteca, pels moments de llúidesa i, per què no, també de desesperació. Gràcies a aquest recolzament he pogut continuar endavant en un camí, d'alts i baixos, difícil però constant. Simplement, sou genials.

¹ Utilitzaré les sigles TFG per referir-me al Treball Final de Grau, per tal d'evitar un ús excessiu d'aquesta expressió al llarg d'aquest treball.

He d'agrair als programes d'activitats sobre emprenedoria oferts per **Barcelona Activa** per poder tenir la possibilitat d'aprendre sobre temes de lideratge i motivació, formes jurídiques i altres aspectes de caire empresarial i emprenedors. Gràcies pel suport a aquests **desconeguts virtuals** que, com molts de nosaltres, creu que aquesta societat s'ha de millorar i creu en tot tipus d'iniciatives per transformar i qüestionar el sistema social que actualment tenim. En últim lloc agrair al grup de professores de la Universitat del País Basc per la seva presència, implicació i crítica constructiva en la presentació del TFG en l'últim taller realitzat.

A tots, mil gràcies. Per ser continus i mantenir en mi les ganes, la il·lusió i la força per poder tirar a cada moment cap endavant. Gràcies.

2. ABSTRACT

El present treball final de grau es basa en l'elaboració del disseny, organització i implementació d'emprenedoria social a través de la creació d'una associació per tal de treballar amb programes intergeneracionals. La temàtica ha estat escollida per la necessitat que aquest col·lectiu presenta. Des de l'Educació social es centra l'àmbit de gent gran des d'una perspectiva assistencialista, deixant de banda aquelles persones grans que estan vivint un procés de vellesa saludable, el qual ens referirem com a envelliment actiu. Amb la creació de l'associació, que duu per nom INTERGENT, es pretén fomentar accions i programes dins de l'àmbit de gent gran per tal de poder construir una xarxa d'igualtat d'oportunitats per a tot tipus d'edat. Per tal de poder donar a conèixer aquesta iniciativa emprenedora, s'ha elaborat un bloc i una pàgina sobre l'associació a la xarxa social per tal de poder seguir i contribuir en el procés evolutiu sobre aquesta proposta emprenedora.

The following project is based on the design, organization and implementation of social entrepreneurship through the creation of an association to work with intergenerational programs. The topic has been chosen because of the need that this collective presents. Social education focuses on older people from a welfarer perspective, leaving aside those elderly people who are living a healthy ageing process, which we will refer as active aging. With the creation of the Association, called INTERGENT, is pretended to promote actions and programmes in the area of the elderly in order to build a network of equal opportunities for all ages. With the intention of publicise this entrepreneurial initiative, it is create a blog and a page about the Association on the social networks in order to follow and contribute to the evolution of this entrepreneurial project.

3. INTRODUCCIÓ

Al llarg de dels quatre anys de grau en Educació Social, els estudiants, hem passat per diferents etapes i hem treballat diversos continguts, com per exemple l'acció socioeducativa en el món escolar, el coneixement dels diferents àmbits en Educació Social, investigacions i recerques socioeducatives, disseny i implementació d'activitats, programes i projectes, entre altres. Ha estat un procés dur i llarg en el qual hem posat en pràctica les nostres competències i coneixements per tal de poder anar construint el nostre paper com a futurs professionals de l'educació. Un procés que ha requerit moltes hores de dedicació, tant a l'aula com el que fa al treball autònom, i que culmina amb un treball final de grau (TFG). Segons AQU/ Joan Mateo Andrés (coord.) et ál. (2009); aquest treball ha de ser un projecte orientat al desenvolupament d'una investigació, una intervenció o una innovació en el camp professional. Representa la peça més elaborada i concreta feta per l'estudiant i que ha de complir una funció important en la determinació de l'avaluació del grau. A més, el TFG permet donar oportunitats a l'alumnat per al propi desenvolupament personal i acadèmic, i pot obrir el camí professional que es durà a terme.

Per aquesta raó, considerant que aquest últim treball és el pes important de la carrera i és el pas que possibilita cap a un futur pròxim, el meu treball final de grau va encarar cap a **l'emprenedoria social**. Integrant els aspectes treballats en els últims 4 anys i apostant pels valors socials i educatius davant la demanda social la iniciativa que plantejo en aquest treball per dur a terme posteriorment és la **creació d'una Associació** que treballi amb **projectes i programes intergeneracionals**.

Segons el que he pogut veure i experimentar mitjançant les pràctiques externes del grau d'Educació social, gent gran és un àmbit massa oblidat i centrat, la majoria de cops, en gent gran amb demència i no pas amb gent gran activa. Contrast entre mancances i potencialitats. Segons (Fdez.- Ballesteros, 1992; Belsky,1996) la major part de les persones grans tenen una bona salut física y mental, no presenten dependència (només un 10%), per tant, això significa que el 90% restant de població major de 65 anys no presenta cap tipus de demència. Mitjançant la

iniciativa de creació d'una Associació que pugui treballar la intergeneracionalitat es fomentaria aquest envelliment actiu que socialment està massa oblidat.

Així doncs, en el present treball es desenvolupa dins d' un marc teòric i conceptual en el qual queda reflectit els fonaments teòrics sobre la temàtica de gent gran i la iniciativa que es planteja des d'aquest treball final de grau, sense oblidar que s'ha de impulsar la participació i presència de les persones grans en la vida educativa, cultural i social, i emprendre mesures d'acció positiva per a fomentar la promoció de la gent gran en tots els àmbits de la seva vida.

Els objectius per el qual he fet aquest projecte d'emprenedoria social a través d'una Associació són:

- Crear un **projecte socioemprenedor**
- **Fomentar** accions i programes en l'àmbit de gent gran
- Promoure la **igualtat d'oportunitats entre generacions** de forma complementària, per abordar les diferències i diversitats cap a la societat
- **Dissenyar**, organitzar i avaluar projectes i iniciatives socials, culturals i educatives
- Crear un **espai obert i plural**, on escoltar opinions diverses i donar a conèixer els diferents punts de vista, que mobilitzi als agents socials i econòmics per a construir una xarxa d'igualtat d'oportunitats per a tot tipus d'edats
- Fomentar projectes de participació entre grans i joves
- Crear una plataforma virtual per la difusió del treball realitzat
- Afavorir la relació i la comprensió de generacions
- Oferta de serveis i activitats per a gent gran

4. MARC CONCEPTUAL I TEÒRIC

4.1 PERCEPCIÓ SOCIAL SOBRE LA TERCERA EDAT

Les societats amb el pas dels anys, s'han anat transformant. La cultura, les costums, les maneres de fer... han canviat i, amb tot això, la mentalitat i percepció social sobre la gent gran també s'ha anat modificant. Antigament, i quan dic antigament, em refereixo fa aproximadament 30 anys, la gent gran en la nostra societat era font de riquesa i coneixements. La figura de l'avi o de l'àvia era com un tot respectuós, era la persona que ens havia cuidat, la que ens havia educat i qui havia estat referent per a tots. Avui en dia, en la cultura oriental el tot que desenvolupa la gent gran encara té l'essència del paper que tenia la gent gran fa 30 anys en la cultura occidental.

Al començament del segle XXI en el nostre país el grup de persones majors de 65 anys suposaven un 16,9% de la població total. En el 2026 s'espera que aquest col·lectiu suposi el 21,6% de la població. Una característica demogràfica que s'anirà aguditzant amb el pas dels anys, es l'anomenat "envelliment de l'envelliment" segons consten les dades del "Llibre Blanc" del ministeri de treball i assumptes socials (2004). Aquest col·lectiu està format per persones de més de 80 anys.

Les persones grans són, en bastant dels casos, un **destorb** pel que s'ha vingut a denominar "la societat del benestar". Un cop entrada l'edat de jubilació (persones majors de 65 anys) la persona entra a desenvolupar una concepció de vida diferent. Ja no s'és actiu laboralment i, en molts dels casos, aquesta inactivació no només s'acompleix a la feina sinó que acostuma a traslladar-se a tots els nivells i dimensions de la persona. La societat categoritza a aquest col·lectiu de gent com a "improductius" pel fet de no ésser actiu i, per tant, **no aportar a la societat la que aquesta demana**. Però hem de ser conscients que la societat és i existeix pel que la persona aporta en aquesta. Hem d'arribar a entendre la vida com a projecte.² Aquest projecte ha de ésser personal, de cadascú. Cada persona ha de construir el seu procés vital, personal i educatiu. Hom sap quines són les seves possibilitats i

² Gerontología Educativa (2005). En torno a la socialización de los mayores (p.157-183)

oportunitats. A mesura que avança el temps es va tenint una visió més amplia del nostre entorn i de quins recursos estan al nostre abast per poder seguir construint aquest llarg procés. Tothom necessita dels altres, per tant, la persona gran també necessita dels demés, tant a nivell primari com afectiu per a poder seguir endavant amb la consecució del seu propi projecte personal.

La societat, hauria de centrar-se en facilitar al màxim la vida com a projecte, no entenen com un fi per tal d'ocupar temps lliure ni adquirir formes de comportament pròpies de l'edat, sinó entendre la paraula *projecte* com a eina facilitadora per a la **millora personal**.

És cert que, quan passem d'una certa edat, el concepte social que hi ha és negatiu. Com he dit abans, la persona passa de ser activa a inactiva en qüestió de temps, passa de treballar a tenir temps d'oci i aquesta inactivitat per a molts, i en general per a la societat, és un problema. I és que, el veritable problema està probablement en qui fa de la persona un problema. Per què una persona gran malalta és un problema, mentre que una persona jove o adulta no ho és tant? Es fa una clara distinció de **critèris d'utilitat**, dotant a la persona gran d'uns atributs que no corresponen amb la situació que la persona gran està vivint.

De vegades la persona no accepta el seu envelliment, sinó que simplement es **resigna a viure-ho**, el pateix. I per què aquesta resignació? En la societat hi ha molts estereotips, la gent que té problemes amb l'addició a substàncies és etiquetada com a *yonkie*, les persones que són homosexuals se'ls hi anomenen *maricones o bolleras*, els adolescents i joves que fan festa al carrer ja els hi diuen que són *problemàtics*... En definitiva, aquests **estereotips** no deixen de ser paraules que categoritzen als col·lectius com a uns de marginals. I, segons l'article de Quico Mañós "*L'Educació social en l'àmbit de Gent Gran*", la gent gran pertany a aquest col·lectiu.

Els estereotips es conformen en el passat i es transmeten a través del procés educatiu i vital, sense transformació amb el pas del temps. Els estereotips en la **vellesa** es relacionen exclusivament com a **negatius**. Aquesta concepció ve donada per una de les causes de pèrdua d'habilitats cognitives de l'edat. A més, aquests

estereotips negatius poden esdevenir del avorriment d'alguns dels nostres grans perquè no troben situacions favorables per a desenvolupar el seu rol. La bellesa és una etapa de la vida que produeix desvinculació amb tot el que s'ha viscut anteriorment. La persona passa a tenir disponibilitat cent per cent. La bellesa és saviesa, a través de la seva experiència es va construir la memòria del record, per això podem dir, que la tercera edat és **l'edat de la disponibilitat**. Els nostres grans passen a tenir temps lliure, amb el qual podem veure el contrast entre l'oci i la diversió. Socialment, estem acostumats a dir que els adults i la gent jove es diverteix mentre que les persones grans tenen temps d'oci. Amb aquesta categorització de conceptes què volen dir, que la gent gran no es diverteix?

L'edatisme són els prejudicis existents envers les persones grans a la nostra societat. Idees preconcebudes sobre la vellesa, transmiseses culturalment, que poden portar a veure les persones grans com a éssers decrepits o, al contrari, com a persones que s'han de valorar per la seva experiència i saviesa. *L'edatisme* s'alimenta, entre altres coses, de la creença generalitzada de molts mites sobre les persones grans. A conseqüència de *l'edatisme*, algunes persones grans tendeixen a adoptar una imatge negativa d'elles mateixes i a comportar-se d'acord amb aquesta imatge. (Causapié, Balbontín, Porras, & Mateo, 2011; ISPA, 2010)

Hem d'ésser conscients que el **cicle vital** només es tanca amb la mort, la vida tota és plena d'aprenentatges i inclús que aquests poden aportar diversió. Com a valoració personal de les aportacions i comentaris que han fet persones grans, moltes de les persones tenen la percepció i la creença de que no poden divertir-se per la situació personal que estan passant. La vellesa els hi passa factura no només a nivell físic sinó a nivell psíquic també. La concepció que tenen de sí mateixos és, sovint, negativa. L'edat no només va acompanyada d'anys sinó també de problemes de salut amb constants revisions al metge. Aquest fet, veure que poc a poc el deteriorament és progressiu i constant, fa que el nivell anímic de les persones grans es vegi afectat. Algunes persones argumenten “ *Yo con la edad que tengo no sirvo para nada*”, “*Parecemos críos, lo que estoy haciendo a mi no me sirve*”, “ *Más vale que me vaya de este mundo porque estoy cansada de aguantar todo lo que llevo*

encima”, “A mí no me pongas cosas difíciles que no las sé hacer” o “Hace años que no me divierto y menos si tengo que hacer estas cosas”.

Donades aquestes argumentacions per part de la gent gran, què podem arribar a pensar? Aquesta concepció que els propis avis tenen d'ells mateixos està condicionada per la visió social que es té d'aquest col·lectiu? Ser gran implica ser avorrit o és que la societat avança més ràpid i la gent gran no és conscient d'aquesta rapidesa?

Els estereotips respecte a la gent gran comprometen les nostres actuacions respecte a ells, podent provocar actituds pejoratives que per falta d'objectivitat són inadequades per a aquest sector concret de la societat. Segons el capítol *Los estereotipos de la vejez* del llibre “Gerontología educativa y social: Pedagogía y personas mayores”, les **teories de la desvinculació** de la subcultura i de la modernització, intenten explicar aquests fenòmens de coneixement dels estereotips. La primera, **desvinculació**, inspirada en el interaccionisme, defineix que entre la societat i l'individu, apareix en el procés d'envelliment, de forma natural i d'adaptació, la tendència a la desvinculació entre ambdós termes: individu i societat. La segona, la **subcultura**, manté com a normal que el període de la vellesa comporti l'aïllament, en la mesura que les persones grans tenen unes característiques similars respecte a interessos, valors, malalties, etc: d'aquí que siguin percebuts com a un subgrup específic. La tercera, **modernització**, ve a determinar que la interacció entre el estatus de la gent gran en la nostra societat és inversament proporcional al nivell de industrialització.

Si ara mateix demanéssim una descripció per a poder definir a les persones grans no seria difícil trobar-nos amb expressions com: pensen molt en èpoques anteriors, són persones que no els hi agraden els canvis, no volen continuar aprenent perquè ho veuen una tonteria a la seva edat... I és que és cert que la paraula “ancià” comporta connotacions negatives. Aquestes falses concepcions de la tercera edat poden igualar termes com que sigui vellesa el substitutiu a decadència i deteriorament de tot tipus ja sigui físic, com mental o funcional. Però, amb tot això, on volem arribar? És cert que tot el col·lectiu de gent gran pateix deteriorament cognitiu, físic i funcional? O és que generalitzem els termes i

englobem en un tot el concepte *gent gran*? La major part de les persones grans tenen una bona salut física y mental, no presenten **dependència (només un 10%)** (Fdez- Ballesteros, 1992; Belsky,1996). Per tant, els estereotips que socialment són negatius no s'ajusten a la realitat de la majoria de persones grans. Aquests prejudicis poden aportar conseqüències com la de seguir amb la transmissió conceptual dels estereotips negatius que puguin determinar el tracte amb la gent gran o també que aquests estereotips puguin convertir-se en realitats futures que puguin modificar les conductes de les persones grans com a conseqüència de les atribucions que la societat considera d'elles.

Un altre dels estereotips comuns en *gent gran* és el concepte de **soledat**. El recolzament afectiu i emocional es veu en decadència quan es parla de persones grans. S'acostuma a idealitzar i a percebre que aquest col·lectiu de persones estan soles, no tenen ni família ni amics.

Les relacions socials aporten un recolzament social necessari per a l'adequada superació del període vital en que es troben les persones grans. Possiblement un dels grans desencadenants en la baixa percepció social que es té de la gent gran és la pèrdua del rol laboral, ja que el subjecte passa d'ésser actiu a inactiu i això perjudica en la continua execució de relacions socials per part de la gent gran. És important que els subjectes jubilats continuïn fent activitats amb les que realment es sentin identificats i que no es sentin menyspreats pel que fan i realitzen. Aquestes activitats no han de generar per a la societat estereotips negatius. El repte actual al qual hem de fer front socialment és donar **no més anys a la vida sinó més vida als anys**.³

En definitiva, el pas d'una societat agrícola-tradicional a una societat urbana-industrialitzada no ha fet més que incrementar els diversos canvis que han afectat negativament a les persones grans. De forma general, d'un temps a aquesta part les relacions entre generacions avui en dia són cada cop més individuals de cada grup d'edat i, en definitiva, dels diferents conjunts entre iguals. Aquesta característica

³ Aquest és el lema del Programa Vida als Anys de la Generalitat de Catalunya, pel que fa a l'atenció sociosanitària.

potser ve donada per el vertiginós ritme de vida que portem, la competitivitat i el sentit de la productivitat econòmica que està present en els nostres dies.

Paral·lelament, per trencar amb aquesta conceptualització de gent gran, és important superar aquests prejudicis, propiciant la desaparició de tòpics i encaminar el nostre pensament cap a una visió global de la persona, allunyada de consideracions pejoratives que fem sobre l'edat. Per tant, la comunicació intergeneracional pot aportar aspectes com:

- Suprimir obstacles entre generacions
- Afavoreix la cohesió social, la solidaritat i l'enteniment mutu
- Impulsar valors i actituds per tal de comprendre cultures i valors diferents
- Apropar noves mirades per tal de respectar i entendre noves formes de veure el món

L'envelliment de la població està alterant les nostres estructures demogràfiques i té amplies repercussions socials, econòmiques i culturals. Es tracta d'una revolució silenciosa que avançarà al llarg del s. XXI i que demana canvis immediats i importants en la nostra societat i inclús en el nostre model de convivència. S'ha de garantir a les persones grans el dret a gaudir d'oportunitats de formació i feina, el de participació activa en la vida familiar i social a través d'activitats, d'aprenentatge permanent, d'expressió cultural i d'esport. (Causapié, Balbontín, Porras, & Mateo, 2011).

4.2 ELS PROGRAMES INTERGENERACIONALS: UNA SOCIETAT PER A TOTS

Un cop vist i analitzar la percepció social de la gent gran en la nostra societat, en aquest subapartat es tractarà els beneficis que poden aportar els programes intergeneracionals en la societat en general i als col·lectius en concret. Així doncs, un primer aspecte a desenvolupar és el què són i de què tracten aquests programes, quin és el seu origen i evolució en la història i, per últim, els beneficis que aporta a la societat.

La Organització Mundial de la Salut (OMS, 2002) defineix l'**envelliment actiu** com el procés d'optimització d'oportunitats per la salut, per la participació activa en la vida i per la seguretat d'aconseguir qualitat de vida quan l'ésser humà envelleixi. A més de continuar essent actiu físicament, és important romandre actiu social i mentalment participant, per exemple, en activitats recreatives i lúdiques, activitats amb caràcter voluntari o remunerades, activitats culturals i socials, activitats educatives o fent vida diària en família i en comunitat.

El juny de l'any 2000, la assemblea General de Nacions Unides va convocar la Segona Assemblea Mundial sobre l'envelliment. Aquesta, finalment, va tenir lloc a Madrid a l'abril de l'any 2002, tenint per objectiu presentar recomanacions sobre com relacionar el desenvolupament socioeconòmic i l'envelliment demogràfic.⁴ Un dels resultats més importants d'aquesta Assemblea va ser l'aprovació del "Pla d'acció Internacional sobre l'envelliment", un document del qual inclou mesures sobre les persones grans, el desenvolupament de la salut i el benestar en la vellesa i de com crear entorns que puguin ser propicis i favorables per un envelliment millor. Altre dels fins pels quals l'Assemblea General de les Nacions Unides va convocar aquesta segona assemblea va ser per << dur a terme un examen general dels resultats de la Primera Assemblea Mundial i aprovar un pla d'acció revisat i una estratègia a llarg termini sobre l'envelliment en el context d'*una societat per a totes les edats*, en què es prevegin revisions periòdiques>> (Nacions Unides, 2000).

Entre les recomanacions d'aquest pla hi ha una certa rellevància: considerar que la solidaritat intergeneracional, tant en les comunitats com en les famílies, és

⁴ <http://social.un.org/index/Portals/0/ageing/documents/Fulltext-SP.pdf>

fonamental per **aconseguir que la nostra societat esdevingui per a totes les edats**. Així doncs, una possible via per aconseguir i incrementar aquesta solidaritat entre generacions és la fomentació dels programes intergeneracionals (PI).

Aquests programes no només estan pensats per a que les generacions es relacionin sinó per tal d'establir vincles d'equitat i reciprocitat entre les mateixes. Mitjançant aquest contacte es pot establir i enfortir vincles tant amb joves, com en nens, com en gent gran i així també poder veure l'altra cara de la moneda, el paper social que té la tercera edat.

“La col·laboració entre generacions va més enllà de la multigeneracionalitat, de la simple juxtaposició o coexistència de les generacions”

(Envelliment actiu. Una societat per a totes les edats, 2007)

Pel que fa al nivell ciutadà i de societat, la dada més representativa és del sondeig europeu realitzat l'any 2009 com a motiu de la Celebració del Dia Europeu de la Solidaritat i Cooperació entre Generacions (The Gallup Organisation, 2009). A la pregunta de si existeixen suficients oportunitats per a que les persones grans i les joves es reunixin i treballin conjuntament en associacions o en projectes comunitaris locals, la resposta majoritària en 21 estats de la Unió Europea, va ser que no. El 92% dels enquestats van estar **d'acord amb la necessitat de que les autoritats locals recolzessin més les associacions e iniciatives que enforteixin les relacions entre joves i grans** (Programas intergeneracionales. Guía introductoria, 2010).

Partint del concepte, *una societat per a totes les edats*, aquest no solament és un concepte sinó que també forma part d'un ideal, d'una fita. Tot i així, hem de tenir en compte que no tot bé donat sinó que cal procurar fer iniciatives d'aquest caire per tal de poder aconseguir això, tenir-lo com a objectiu essencial pel qual estem treballant. Cal esmentar que, aquest concepte, també té una part utòpica. Hem de ser conscients fins a quin punt podem arribar, saber on estan les limitacions, tant les que ens venen donades des de l'exterior com les nostres pròpies. Ens hem de proposar aconseguir allò que volem però sempre sent conscients de tots els aspectes que formen part d'aquest procés.

Trencant amb els estereotips, es va establir un concepte per anomenar al col·lectiu de la tercera edat com a **persones d'edat**. Aquesta distinció permet concebre a la gent gran per damunt de tot i en primer lloc, com a persones, és a dir, éssers humans capaços de desenvolupar-se durant tota la vida; després, a més, són *d'edat*, tenen una acumulació d'anys que fa que aquestes persones es trobin en una fase molt avançada del seu cicle vital ni descarta el seu potencial de desenvolupament ni ens autoritza a col·locar-les dins d'un col·lectiu a part (Programes Intergeneracionals, 2007). Així doncs, basant-nos en aquest concepte em de tenir en compte i reafirmar el procés d'envelliment com el **desenvolupament permanent de les persones**. La qüestió en aquest procés vital no es centra només en anar complir anys, anar envellint i veure la vida darrera d'una finestra, asseguts a un banc, resguardant-nos darrera d'un televisor o simplement portant als néts a l'escola. Hem de viure amb la idea de constant procés, de regeneració constant per tal de concebre el pas dels anys no solament vivint més temps sinó, sobretot, viure millor. L'envelliment és un procés que dura tota la vida i caldrà reconèixer-lo com a tal. La preparació de tota la població per a les etapes posteriors de la vida haurà de ser part integrant de les polítiques socials i abraçar factors físics, psicològics, culturals, religiosos, espirituals, econòmics, de salut i d'una altra mena (Nacions Unides, 1983: 25i).

Què són?

Els Programes Intergeneracionals (PI)⁵, segons l'article 16 de la Declaració Política de la segona Assemblea Mundial sobre l' Envelliment, organitzada per Nacions unides es reconeix "la necessitat d'enfortir la solidaritat entre generacions i les **associacions intergeneracionals**, tenint presents les necessitats particulars dels més grans i els més joves, i d'impulsar les relacions solidàries entre generacions" (Nacions Unides, 2002).

Conceptualment, no hi ha cap definició concreta sobre què és un PI. Existeixen varies definicions per definir a aquests programes. Així doncs, algunes de les definicions per les quals estan definits són:

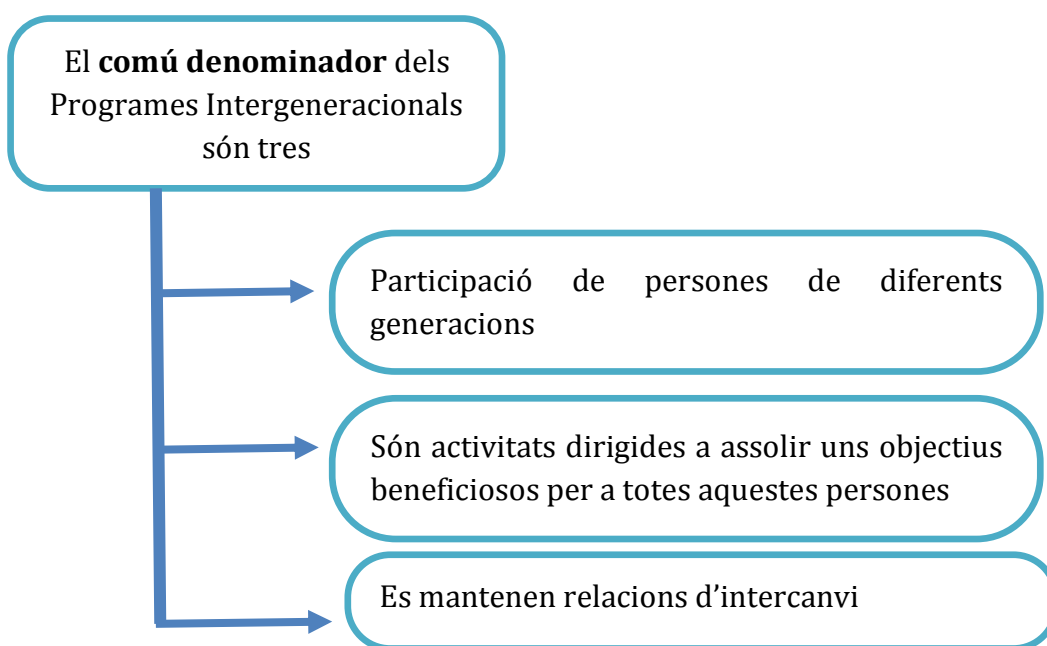
⁵ Utilitzaré les sigles PI per referir-me al terme Programes intergeneracionals, per tal d'evitar un ús excessiu d'aquesta expressió al llarg d'aquest treball

- ✓ “Els programes intergeneracionals són vehicles per l’intercanvi determinat i continu de recursos i aprenentatges entre les generacions grans i les més joves amb el fi d’aconseguir beneficis individuals i socials” (***Consorti Internacional per a Programes Intergeneracionals (ICIP), 1999***).
- ✓ “Activitats o programes que incrementen la cooperació, la interacció i l’intercanvi entre persones de diferents generacions. Aquestes persones comparteixen els seus sabers i recursos i es donen suport mútuament en relacions que beneficien tant els individus com la seva comunitat. Aquests programes proporcionen oportunitats a les persones, a les famílies i a les comunitats per gaudir i beneficiar-se de la riquesa d’*una societat per a totes les edats*” (***Generations United, sense data***).
- ✓ “Activitats o programes que incrementen la cooperació, la interacció i l’intercanvi entre persones de diferents generacions. Impliquen compartir habilitats, coneixements i experiències entre joves i grans” (***Ventura-Merkel i Lidoff, 1983***).
- ✓ “Un programa organitzat per fomentar interaccions entre infants, joves i persones grans que siguin continuades, mútuament beneficioses i que condueixin al desenvolupament de relacions” (***McCrea, Weissman i Thorpe- Brown, 2004***).
- ✓ “Els programes intergeneracionals són vehicles per a l’intercanvi determinat i continuat de recursos i aprenentatges entre les generacions més velles i les més joves per [aconseguir] beneficis individuals i socials” (***Hatton- Yeo i Ohsako, 2001***).

Arrel d’aquest conjunt de definicions sobre el concepte **programes intergeneracionals**, s’ha creat una definició pròpia sobre aquest constructe:

“Els programes intergeneracionals són el vehicle per fomentar l’intercanvi, la cohesió social, la coexistència i el coneixement entre diferents generacions. A més, són pràctiques beneficioses que posen en joc coneixements, habilitats i experiències al servei de tothom”

Donades aquest conjunt de definicions realitzades per diferents autors al llarg dels anys, veiem clars comuns denominadors que formen part d'aquest concepte. Així doncs, per tancar amb aquest apartat sobre l'explicació de què s'entén com a *programes intergeneracionals*, l'esquema següent engloba les idees comunes d'aquests programes:

Història i evolució dels P.I

La història i evolució dels PI es pot decidir en diferents etapes o fases. La **primera etapa**, es centraria als Estats Units, en les dècades dels seixanta i setanta. La raó per la qual aquests programes es van fer va ser pel evident distanciament entre generacions. La **segona etapa**, centrada a Amèrica del Nord (Canadà i els Estats Units), va ésser a l'època dels anys noranta, va passar a estar caracteritzada per la utilització dels PI per abordar problemes socials relacionats amb les necessitats culturals, socials i econòmiques.⁶ Per últim, la **tercera etapa**, la qual ens trobem actualment, hi ha un increment de l'ús de programes intergeneracionals i es fa present l'emergència d'aquests a nivell europeu. Segons l'estudi de l'obra social La Caixa: a finals de la dècada dels noranta, els PI es van començar a desenvolupar amb força a Europa. Van aparèixer com a resposta a problemàtiques com ara la

⁶ Programes Intergeneracionals. Una societat per a totes les edats. Fundació obra Social "La Caixa", 2007.

diffícil integració de les persones immigrants, en el cas d' Holanda; com les qüestions polítiques relacionades amb la inclusió i els nous rols de les persones grans, al Regne Unit, o com la percepció d'una certa crisi en els models de solidaritat familiar tradicionals i l' interès per impulsar l'envelliment actiu, en el cas d'Espanya. La millor prova d'aquesta mena de despertar dels PI va ser la creació, el 1999, del Consorci Internacional per als Programes Intergeneracionals.

A continuació, es presenta un quadre a mode d'esquema sobre les fites dels programes intergeneracionals:

Fites en la història dels programes intergeneracionals (PI)

1960-1970	El desenvolupament sistemàtic de PI va produir l'aparició de nous programes posats en marxa tant per governs locals i estatals com per fundacions
Anys vuitanta	<p>La publicació de manuals explicatius de com es duen a terme els PI va ajudar a la creació de programes sostenibles en el temps</p> <p>La publicació de manuals de formació va permetre l'aparició de la figura professional de l'especialista intergeneracional</p> <p>La fundació, als Estats Units, de Generations United, com a entitat nacional en defensa de les iniciatives intergeneracionals, va suposar poder disposar d'un portaveu a Washington DC capaç de promoure els PI i de pressionar perquè es donés suport legislatiu al tema</p> <p>Generations Together, centre de referència vinculat a la Universitat de Pittsburgh, va posar en marxa el primer Certificat Intergeneracional, la qual cosa va significar una oportunitat perquè molts professionals es poguessin acreditar en aquest nou camp</p> <p>Algunes universitats nord-americanes van començar a introduir l'aprenentatge-servei intergeneracional com a part de la formació dels seus alumnes, els quals tenien l'oportunitat d'implicar-se en treballs intergeneracionals durant el seu període de formació i pràctiques</p>
Anys noranta	<p>Desenvolupament de PI que aborden qüestions relacionades amb el desenvolupament comunitari, la implicació ciutadana i les comunitats intergeneracionals</p> <p>El 1999 es funda el Consorci Internacional per als Programes Intergeneracionals</p>
Del 2000 en endavant	<p>2001. Fundació del Centre de Pràctica Intergeneracional de la Fundació Beth Johnson, al Regne Unit</p> <p>2003. Llançament del <i>Journal of Intergenerational Relationships</i> (JIR), revista fundada per promoure la comunicació dins del camp intergeneracional. JIR es dedica exclusivament a publicar articles sobre pràctiques, investigacions i polítiques relacionades amb la intergeneracionalitat</p> <p>2005. Fundació de la Xarxa de Relacions Intergeneracionals de l'Institut de Persones Grans i Serveis Socials (IMSERSO), a Espanya (www.redintergeneracional.es)</p> <p>2007. Les universitats de Pittsburgh, als Estats Units, i de Lampeter, a Gal·les (Regne Unit), posen en marxa sengles cursos de formació sobre PI</p>

Font: Programes Intergeneracionals, Fundació "LA Caixa", 2007

Components i Beneficis dels P.I

El concepte d'envelliment actiu avarca tres components principals: a) disminuir el risc de patir malalties o invalidesa, b) tenir un to físic funcional i cognitiu adequat i c) tenir una participació activa en la societat.

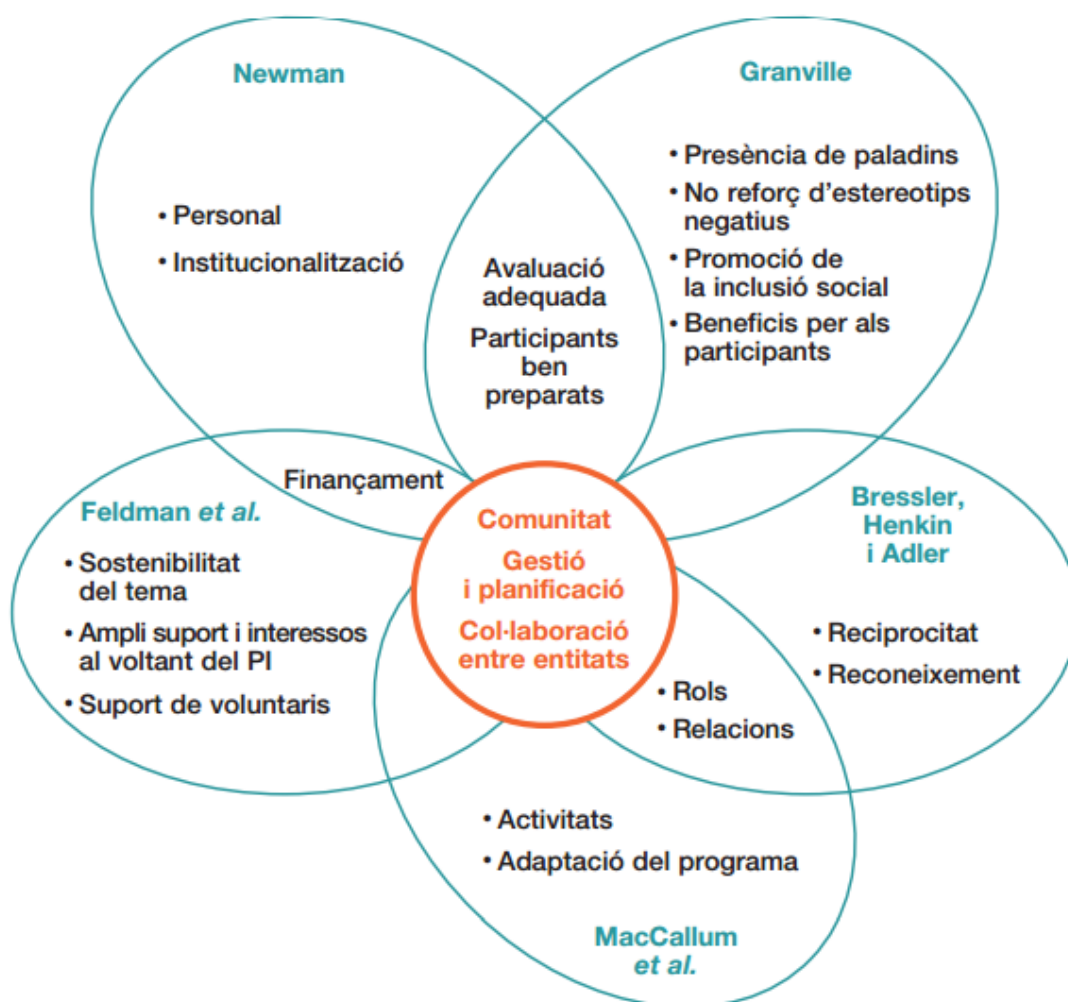
El terme <<intergeneracional>> suposa la implicació de membres de dues o més generacions en activitats que potencialment poden fer-los conscients de les seves diferents perspectives (generacionals). Implica una interacció i una cooperació creixents per aconseguir fites comunes, una influència mútua i la possibilitat de canvi, és desitjable que es tracti d'un canvi que suposi una millora (Villar, 2007).

Segons Villar, la intergeneracionalitat ha de crear aquesta millora entre membres implicats per tal d'enfortir el potencial de les diverses generacions i poder aconseguir fites comunes.

Paral·lelament a aquest concepte, hauríem de parlar de solidaritat intergeneracional i camp intergeneracional, ja que esdevenen definicions diferents però ambdues enfocades en la línia per tal de aconseguir una millora i canvi social. Tesch- Römer, Motel- Klingebiel i von Kondratowitz (2000) defineixen un acte solidari com l'acte que inclou components d'ajuda, suport i cooperació i que es basa en un compromís o en un valor ideal subjectivament acceptat. A més, fan una distinció clara entre la **solidaritat intergeneracional** que es pot produir dins del marc familiar i la que es duu a terme en el marc social. Els *programes intergeneracionals* es centren, sobretot, en els segons. L'ajuda, el suport, la reciprocitat mútua i la cooperació són conceptes que es caracteritzen dins dels marges de la solidaritat intergeneracional com a acte que forma part dins de les relacions entre diferents generacions.

Per parlar de camp intergeneracional, abans però, es parlarà sobre quins són els components dels P.I donat que per poder definir el concepte esmentat anteriorment s'han de veure quins elements constitueixen recomanacions per a la consecució de l'impacte positiu d'aquests programes. Aquests elements han d'anar acompanyats no solament de pràctiques aïllades sinó formar part dins d'un marc més ampli, és a dir, dins del camp intergeneracional.

Agafant com a referent el gràfic il·lustratiu efectuat a Austràlia per MacCallum, Palmer, Wright, Cumming- Potvin, Northcote, Brooker i Tero (2006) sobre aquesta qüestió, presenten les característiques següents⁷:

Font: Elaboració pròpia a partir de Sánchez i Díaz (2007).

- Ofereixen oportunitats per al desenvolupament de relacions: els PI tenen una durada suficient per permetre l'establiment de relacions i la ruptura d'estereotips; les activitats afavoreixen les relacions, la naturalesa de les quals es cuida intentant que siguin obertes, tolerants i que no persegueixin jutjar l'altre; es promou la reciprocitat.⁷

⁷ Programas Intergeneracionales. Hacia una sociedad para todas las edades. Fundación "La Caixa" (2007)

- Disposen, de maneres diferents, del suport tant d'unes organitzacions com de la comunitat en la qual els PI es duen a terme.⁷
- Faciliten als qui hi participen oportunitats per fer junts una variada gama de coses dirigides a trencar el gel entre ells i acostar-los; amb això, el programa fa que els participants se sentin capaços de dur a terme les activitats; tot això té a veure amb les activitats que s'efectuen durant el programa i amb la gestió dels rols que exerciran els participants en el PI.⁷
- Són programes capaços d'adaptar-se per respondre millor a qüestions com ara la dificultat de participació en els PI de grups més retrets, la manca d' innovació o l'absència de presa de consciència sobre la importància que el gènere i la cultura poden tenir en els lideratges i relacions que es formen gràcies a aquests programes.⁷

Així doncs, la proposta realitzada per MacCslum i col·laboradors l'any 2006 representen components que poden conduir cap a l'èxit dels programes intergeneracionals. Principalment, per a que aquests PI puguin tenir èxit, cal fer una aproximació detallada sobre els col·lectius i la localització on esdevindrà el programa. És a dir, s'ha de ser conscients de les necessitats reals que hi hagi allà on es durà a terme el programa, s'ha de fer una bona planificació i gestió d'aquest per tal de poder disposar contacte amb diferents entitats de la zona i col·laborant i treballant en xarxa conjuntament. A més, per assegurar-nos de la bona gestió de recursos i planificació del programa hem de vetllar i tenir presents: a) que cada persona participant tingui un rol a desenvolupar, b) que les persones que participin en els PI tinguin una bona preparació per a dur l'activitat a l'èxit, c) fer i tenir una bona avaluació del programa i d) tenir un finançament suficient.

Un cop vist els components que formen part dels PI per a que la seva implementació sigui d'èxit, entrem a parlar del concepte que hem esmentat anteriorment: el **camp intergeneracional**.

Segons la definició realitzada per la Fundació "La Caixa" l'any 2007, definim aquest concepte com el «conjunt de coneixements (teories, investigacions, pràctica) i d'accions (especialment les polítiques públiques i els programes

intergeneracionals) encaminats a aprofitar de manera beneficiosa el potencial de la intergeneracionalitat en tant que trobada i intercanvi de persones i grups pertanyents a diferents generacions.

La investigació és bàsica i fonamental per facilitar i entendre les connexions existents entre la pràctica, les polítiques i la teoria (Bernard, 2006).

BENEFICIS DELS PROGRAMES INTERGENERACIONALS

Les relacions amb altres generacions que mantenen les persones grans són importants per a la seva salut i benestar. A la vellesa, la integració dins de la família i la comunitat, la independència i la participació són favorables i ajuden a reforçar la percepció de la persona en tots els grups d'edat.

Una generació és un grup de persones que comprenen en edats similars, han viscut experiències semblants i tendeixen a seguir certes tendències. En totes les societats, conviuen diverses generacions que s'interrelacionen entre sí. Podem fer una distinció entre dos tipus, les que es donen en l'entorn familiar i les que es realitzen en l'entorn social. En l'àmbit familiar, les relacions entre avis i néts acostumen a ser beneficioses i recíproques. El nét aporta a l'avi la companyonia, l'amor, l'enteniment i el fa sentir útil. La persona gran aporta al nét els coneixements, comprensió, experiència i cura.⁸ És important l'aportació de la persona gran com a cuidador, donat que segons la font del Ministeri de sanitat i polítiques socials el 70% de les persones van respondre que l'any 2010 cuiden o havien cuidat als seus respectius néts. En aquesta relació, els avis no han de reemplaçar als pares, s'ha d'eximir als grans aquesta responsabilitat per a prevenir conseqüències greus com l'estrès i el cansament.

Pel que fa a les relacions entre avis-pares, existeix també una reciprocitat. El pare aporta en la persona gran més recolzament, i és el que assumeix, en la majoria dels casos, el rol del cuidador principal en cas que hi hagués una malaltia. La persona gran, actua com element de cohesió en la estructura familiar entre tots, transmet

⁸ Font: Ministeri de sanitat i polítiques socials. IMSERSO. "Enquesta a persones grans 2010"

experiències, coneixement, ajut econòmic i en la cura dels néts. Segons Bengtson, 1985, la persona gran pot desenvolupar quatre rols diferents dintre de la família com:

- 1) Poden ser un *estabilitzador*, una presència ferma que roman constant i brinda seguretat en els moments de transició o de crisi. Mentre els avis viuen, la seva llar pot ser el lloc de trobament per al contacte i reunió familiar.
- 2) Pot desenvolupar un paper de *guardià de família*, sobretot en moments de crisi
- 3) Pot ser un *mediador* entre pares i fills per reduir tensions intergeneracionals
- 4) Pot ser el *historiador* de la família, ajudant a aquesta a relacionar el seu passat amb el seu present i a entendre com ha evolucionat la família.

En l'àmbit social la visió de la vellesa ha anat canviant al llarg dels anys i en les diferents societats, afectant a les relacions que les diferents generacions tenen amb les persones grans. Una visió negativa de la vellesa, molts cops estereotipada, dona lloc a conductes d'exclusió social. En canvi, les conductes que fomenten la cura, la participació, el respecte, entre d'altres, donen lloc a l'apropament entre generacions i la presència activa de les persones grans en la societat. La diferència entre les relacions que es donen en l'àmbit familiar i les que es donen en l'àmbit social radica en que les relacions familiars està present el vincle natural i, en les socials, es donen per trobaments casuals o no, podent afavorir ambdues opcions mitjançant els PI.

Els **beneficis socials** que aquests programes poden aportar són:

- Suprimir la separació entre generacions permeten la cohesió familiar i social.
- Afavorir la solidaritat, l'enteniment mutu i la harmonia entre generacions.
- Impulsar valors i actituds donant lloc a l'intercanvi.
- Trencar amb els estereotips que no ens permeten concebre com és realment l'altre persona

El que aquests programes aconseguen és oferir a les persones grans i a altres d'altres generacions, més oportunitats per a mantenir el contacte, més enllà de l'àmbit familiar.

Segons MacCallum et al. (2004), els **beneficis per a les persones grans (a- n) , pel jovent (1- 14) i per la comunitat (I-X) ,** són els següents:

a) canvis en l' humor i augment de la vitalitat, b) increment del sentiment de valia personal, c) oportunitats per aprendre, d) evita l'aïllament, e) apreciació per les pròpies experiències de la vida passada, f) reintegració en la família i en la vida comunitària, g) desenvolupament de l'amistat amb gent més jove, h) recepció d'ajuda pràctica en activitats, i) dedicar és temps a la gent jove i combatre els sentiments d'aïllament, j) increment de l' autoestima i motivació, k) respecte i reconeixement per la seva contribució en la comunitat, l) desenvolupament d' habilitats i, en concret, d' habilitats socials i ús de les noves tecnologies, m) transmissió de tradicions, cultura i llenguatge, n) ajudar a enfortir-se enfront la adversitat.

1) increment del sentiment de valia, autoestima i confiança en un mateix, 2) disminució de la soledat i l'aïllament, 3) tenir accés al recolzament durant moments de dificultat, 4) augment del sentiment de responsabilitat social, 5) percepció més positiva de les persones grans, 6) major coneixement de la heterogeneïtat de les persones grans, 7) proveir-se d' habilitats pràctiques, 8) millora dels resultats en l'escola, 9) millora de les habilitats lectores, 10) increment del sentiment cívic i de la responsabilitat cap a la comunitat, 11) aprendre de la història i els orígens i sobre les històries dels altres, 12) construir la pròpia història de vida, 13) guanyar respecte pels llogres dels altres, 14) activitats de oci alternatiu front als problemes que promouen conductes antisocials.

I) reconstrucció de xarxes socials, II) desenvolupament del sentiment de comunitat, III) construcció d'una societat més inclusiva, IV) trencar amb barreres dels estereotips, V) augment de la cohesió social, VI) construir i enfortir la cultura, VII) modificar els estereotips, VIII) oferir models de comportament cívic, IX) crear històries comunes i X) proporcionar voluntaris per als serveis comunitaris.

Per últim, recollint del primer anàlisi realitzat en 2007 per la Fundació “La Caixa” en el document “ Programes Intergeneracionals. Una societat per a totes les edats”, sintetitzen els principals beneficis d’aquests PI en els següents:

- Increment de la curiositat i el descobriment de noves realitats tant per a joves com per a grans.
- Les persones grans incrementen la seva motivació pels nous coneixements i les noves eines (per exemple, l’ús de les noves tecnologies) com conseqüència d’un desig de continuar essent actiu socialment.
- La reciprocitat d’ensenyar i aprendre: en ocasions són els joves els que, per exemple, ensenyen informàtica a les persones grans i, en altres ocasions, són els grans qui ensenyen petits valors a través de contes, històries i actuen com a models de comportament.

4.3 EXEMPLES D'ÈXIT DELS PROGRAMES INTERGENERACIONALS

En aquest apartat es tindrà com a referent algunes de les pràctiques intergeneracionals a mode d'informació afegida i justificativa per veure els beneficis i el què es pot extreure d'aquests tipus de programes intergeneracionals.

A continuació, es presenta una taula extreta de la font: www.redintergeneracional.es on queden recollides 30 bones pràctiques realitzades dins del territori espanyol des del 2008 fins al 2012, any europeu de l'envelliment actiu i la solidaritat intergeneracional.

1	Projecte: "Ajedrez Saludable"	Dimarts, 10 de gener '12
2	" Un ratito con los abuelitos"	Dilluns 12 desembre '11
3	Talleres de ocio intergeneracional e inclusivo: 'Por una casa para todos'. V Edición 2011	Dissabte, 16 Juliol '11
4	Lo mejor de mis abuelos (integrado en: Homenaje Gaurko Nagisia, Abuelo-a Actual)	Divendres, 24 Juny 2011
5	Acción intergeneracional con motivo del Día de la Mujer	Dimecres, 13 d' abril '11
6	Proyecto EXPE-GAZTE. Transmisión de conocimientos y experiencias de las personas mayores a los jóvenes.	Dimarts, 05 d' abril 2011
7	Proyecto: Encuentros Intergeneracionales	Dimarts, 15 Març 2011
8	Proyecto: Experiencias de directivos jubilados para triunfar profesionalmente	Divendres, 26 novembre '10
9	Programa Intergeneracional de la Concejalía de Mayores - Torrejón de Ardoz. (Torrejón de Ardoz).2009.	Diumenge, 20 Juny 2010
10	Proyecto: Gymkana intergeneracional	Diumenge, 06 Juny 2010
11	Proyecto: " Por una Casa para todos", Talleres de ocio intergeneracional e inclusivo. IV Edición 2010	Diumenge, 30 Maig 2010
12	La Universidad un espacio de encuentro para personas mayores y jóvenes. (Consejería de Política Social, Mujer e Inmigración de la Región de Murcia	Dissabte, 08 Maig 2010

	y Universidad de Murcia). Murcia 2010	
13	I - Seminario Binacional Intergeneracional (Facultad de Educación Social y Trabajo Social Pere Tarrés - Universitat Ramon Llull). Barcelona 2010	Diumenge, 25 Abril 2010
14	Proyecto: "Entre generaciones 2.0" (Diputación de Almería. Centro de Servicios Sociales Comunitario "Río Nacimiento"). Almería 2009	Dijous, 22 d'abril 2010
15	"De 3 a 103" (Residencia El Vergel ded Pamplona). Pamplona, 2009	Dimecres, 26 d' agost 2009
16	Taller de la Experiencia (Centro Social de Personas Mayores de Puerto de Mazarrón). Murcia, 2002	Dijous, 09 Juliol 2009
17	De 5 a 105 Colonia Urbana Intergeneracional (Residencia el Vergel). Pamplona, 2009	Dilluns, 18 Maig 2009
18	Taller de títeres intergeneracional en el entorno escolar (SOLIDARIOS para el desarrollo). Madrid, 2009.	Dimarts, 12 Maig 2009
19	Teatro Intergeneracional (Asociación Juvenil MOMO). Santa Marta de Tormes (Salamanca), 2006	Dimecres, 29 d'abril 2009
20	Celebración Día Europeo entre Generaciones (Asociación de Alumnos de la Universidad de Mayores de Ciudad Real "José Saramago"). Ciudad Real, 2009	Dijous, 23 d'abril 2009
21	CIBERABUEL@JOVEN (Fundación Hogar del Empleado. Centro Loyola). Madrid, 2009	Divendres, 17 d'abril 2009
22	Por una Casa para todos: ocio inclusivo e intergeneracional (La Casa Encendida. Obra Social Cajamadrid - Área de Solidaridad). Madrid, 2009	Dimecres, 15 d'abril 2009
23	Tenemos mucho en común (Fundación Pfizer). Madrid, 2009	Dimecres, 15 d'abril 2009
24	Ensiname a vivir (Residencia Mayores e Centro de Día Concepción Arenal). A Coruña, 2009	Dimarts, 24 Març 2009
25	Divertindo aos maiores (IES Ricardo Carballo Calero). A Coruña, 2008	Dimarts, 03 Març 2009
26	¿Aprendemos iaio, aprendemos iaia? (Centro de Día "Barrio del Cristo"). Aldaia, Valencia, 2009	Dimarts, 03 Març 2009

27	Juegos Gerolímpicos (Rompiendo Distancias OSCOS). Asturias, 2008	Divendres, 03 d' octubre 2008
28	PREMIO TOMÁS BELZUNEGUI (Sociedad Navarra de Geriátria y Gerontología). Pamplona, 2008	Divendres, 03 d' octubre 2008
29	I RALLY FOTOGRÁFICO INTERGENERACIONAL (SOLIDARIOS). Madrid, 2008	Divendres, 03 d' octubre 2008
30	Fichas de las "II jornadas de Trabajo de la Red Intergeneracional" (Madrid, 18-19 de septiembre de 2008)	Dijous 18 de Setembre 2008

Un cop visualitzades i exemplificades algunes de les bones pràctiques realitzades en el territori espanyol durant els darrers tres anys, a continuació, coneixerem 5 bones pràctiques a nivell Europeu. La font de documentació de la qual s'ha extret aquesta informació ha estat red intergeneracional⁹:

5 pràctiques realitzades dins del marc Europeu

- 1. Projecte Grandparents & Grandchildren:** Aquest projecte té com a objectiu principal posar a prova, a nivell europeu, una metodologia d' implicació intergeneracional per a la promoció de l'alfabetització informàtica de persones grans de 55 anys. Grandparents & Grandchildren preveu l' implicació de joves estudiants de formació professional i d'escoles secundàries com a "facilitadors digitals" que assisteixen de forma individual a persones grans per tal de guiar-les en l' ús d' Internet i del correu electrònic. El somni del projecte és promoure un procés dels socis locals en activitats de formació, realitzades a baix cost, amb l'objectiu de millorar els nivells d' alfabetització informàtica dels adults, de tal manera que aconseguixin que els majors de 55 anys puguin ser plens ciutadans de la societat digital. La idea intergeneracional bàsica d'aquesta iniciativa és fer que els joves ensenyin als grans els principis fonamentals d' Internet.

⁹ http://redintergeneracionalinclusiva.blogspot.com.es/2012/12/enlaces-paginas-web-de-interes-en_29.html#!/2012/12/enlaces-paginas-web-de-interes-en_29.html

2. **Projecte EAGLE:** EAGLE (European Approaches to Inter-Generational Lifelong Learning) és un projecte de cooperació Europea en l'àmbit d'educació d'adults, creat per la Comissió Europea dins del programa SOCRATES- GRUNDTVING. Un dels seus objectius es conèixer el desenvolupament de l'aprenentatge trans e inter- generacional a Europa i formular recomanacions per a la millora tant de les polítiques com de les pràctiques en aquest terreny.
3. **Intergen:** Organització Ubicada a Sale (Regne Unit) que es dedica a facilitar la col·laboració de persones grans en els centres escolars dels barris on viuen. INTERGEN va començar a funcionar l'any 1996 com un projecte pilot a una escola. Aquesta organització tracta de reduir la distància entre persones grans i joves en els barris i comunitats, a la vegada que ofereix als mestres recolzament per a que aquests puguin dedicar-se a la millora de les tasques més fonamentals del seu treball.
4. **Programa Generacions i gènere (UNECE):** El programa Generacions i gènere, desenvolupat per UNECE (Comissió Econòmica de Nacions Unides per a Europa). El principal objectiu d'aquest programa és millorar la nostra comprensió dels processos demogràfics i socials europeus i dels factors que influeixen; presta una atenció especial a l'estudi de les relacions generacionals entre pares i fills. Aquest programa tracta d'oferir als governs informació rigurosa i sistemàtica sobre els canvis demogràfics i familiars amb repercussió per a les nostres societats.
5. **Parrainage Intergénération:** és una entitat localitzada a Toulouse que va ser fundada al febrer de l'any 2008 amb l'objectiu d'establir un vincle afectiu als nens que no tenen avis o que no viuen a prop d'ells. L'apadrinament intergeneracional proporciona a aquests nens la possibilitat d'establir una relació afectiva amb persones grans a les que acaben estimant i respectant com si fossin avis seus. L' associació propícia l'apropament entre les parts i s'encarrega de donar d'alta l'apadrinament en una guia publicada pel Ministeri de Sanitat. Mitjançant aquest programa, Parrainage Intergénération, a més de propiciar l'establiment de nous

vincles familiars, facilita la creació d'un vincle proper de solidaritat intergeneracional entre pares, nens i persones grans participants.

Un cop visualitzada la informació d'algunes propostes/programes intergeneracionals europeus, veurem a continuació algunes de les bones pràctiques realitzades a Espanya. Per tal de poder redactar aquest apartat, s'ha consultat la font de documentació "Programas Intergeneracionales. Hacia una sociedad para todas las edades"¹⁰.

- **Projecte educatiu d'intercanvi intergeneracional (Rubí, Catalunya).** Les activitats d'aquest programa s'estructuren en quatre grans parts: la gent gran ensenya a la infància; la gent gran ensenya als joves; i joves i gent gran comparteixen. Es parla d'intercanvi d'experiències, tertúlies, es comparteix el ball i la música. Es construeix cooperativament.
- **Tenemos mucho en común (València, Comunitat Valenciana).** Després d'una formació específica i a través d'un divertit joc de daus i cartes amb preguntes i respostes, un grup de grans van passant per les aules de 5è i 6è d'Educació Primària; promouen els estils de vida saludables entre els escolars (dieta sana, exercici físic, jocs al carrer, jocs grupals), al mateix temps que parlen de com era la vida <<quan jo tenia la teva edat...>>.
- **La pequeteca. Cuentos para educar en valores (Coaña, Astúries).** PI que va començar al 2002 i que, de llavors ençà, ha estat coordinat per l'encarregada de la Biblioteca. Amb aquest programa s'està aconseguint: 1) implicar la família i l'escola en la promoció d'hàbits lectors; 2) afavorir l'acostament de la població infantil a la Biblioteca, provocant que la infància freqüenti el centre de lectura i participi en les activitats organitzades; 3) incrementar la utilització familiar del servei fent responsable la infància i la família de la normativa d'utilització d'aquest espai públic, i 4) exalçar la figura de les persones grans i fer-les protagonistes revalorant els seus

¹⁰ 2.8 Exemples de Bones pràctiques a Espanya. "Programas Intergeneracionales. Hacia una sociedad para todas las edades". Fundació "La Caixa", any 2007.

coneixements i provocant un enriquidor contacte intergeneracional. El Ministeri de Cultura ha reconegut la vàlua d'aquest PI mitjançant la concessió del premi María Moliner en la seva edició del 2007.

A través d'aquests exemples de bones pràctiques tant a nivell Europeu com a local, el que es pretén és fer veure el seu bon funcionament i innovació en iniciatives de caire social que impliquen la coexistència, convivència i implicació mútua entre les diferents generacions. Aquest treball final de grau, amb l'emprenedoria de crear una Associació que pugui treballar amb aquests tipus de projectes, aposta per la visió d'una societat més sensibilitzada i humana, que tingui en compte a tot tipus d'edat. Pensant en una societat no excloent i integradora que faciliti l'adaptació de hom sense tenir en compte prejudicis i estereotips d'edat. Amb aquests exemples, podem veure que el camí està començat i anem en una bona línia de creacions i implementacions de programes. INTERGENT vol col·laborar per tal de que aquestes propostes i programes continuïn endavant i poder fer una societat *per a totes les edats*.

5. METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ

En aquest apartat de metodologia s'explicarà el procés que s'ha hagut de realitzar per dur a terme aquest treball sobre disseny, organització i implementació emprenedora en l'elaboració de l'Associació INTERGENT.

Partint de les inquietuds sobre la temàtica de gent gran, vaig començar a investigar en aquest àmbit quan, des de la universitat, vaig tenir la oportunitat de fer les pràctiques de 3r de grau en un centre de dia per a persones amb Alzheimer i altres demències. Va ser el primer contacte amb aquest col·lectiu i va esdevenir tota una gran experiència. Em va resultar curiós observar la demanda d'estudiants que sol·licitaven plaça de pràctiques en aquest àmbit, només tres persones volíem experimentar amb gent gran. L'any següent, en aquest curs acadèmic de 4t de grau en Educació Social, només era una la persona que feia la demanda. Durant les segones pràctiques del grau, vaig continuar en el mateix àmbit però vaig canviar de lloc de destí; aquest cop vaig passar d'un centre de dia a una residència assistida de gent gran. Durant aquests processos de pràctiques m'he adonat que aquest àmbit em crida molt la atenció i desperta el meu interès per continuar treballant en aquest.

Tot i així, el que més em va cridar la atenció va ser la visió que es fa des de l'Educació Social sobre aquest àmbit, el de la gent gran. Tots els serveis que ofertava des de la universitat eren per treballar amb gent gran depenent o, si més no, que patien quelcom tipus de demència o deteriorament cognitiu.

Va ser curiós com es centrava l'àmbit "gent gran" a aquest perfil de persones. Donada la meva inquietud pel tema, vaig investigar i fer recerca bibliogràfica sobre l'envelliment i la dada va ser curiosa, com he esmentat anteriorment, la major part de les persones grans tenen una bona salut física y mental, no presenten dependència (només un 10%) (Fdez- Ballesteros, 1992; Belsky,1996). Així doncs, donada la pròpia experiència que havia pogut tenir en les pràctiques del grau i l'interès per poder treballar no només amb aquest tipus de col·lectiu, vaig decidir centrar aquest TFG en l'envelliment, especialment en l'**envelliment actiu**.

El tema sobre el qual aniria relacionat aquest treball final el tenia clar, les dificultats i dubtes van aparèixer a l'hora de concretar cap a on volia concretar aquesta informació, **concretar el què**. Al llarg del transcurs dels primers seminaris de TFG i durant les tutories inicials respecte a aquest treball, juntament amb la tutora, vam estar concretant quin enfocament es volia donar a aquest treball i en quines línies poder treballar.

Després de deliberar i sospesar totes les propostes que es van poder extreure d'aquestes tutories, es va decidir anar per la via de l'emprenedoria social. L'envelliment actiu, era una bona proposta per treballar en aquesta línia ja que es va pensar que promoure una associació que treballi amb programes sobre aquesta temàtica no només es faria un **treball emprenedor** sinó que produiria una **millora** per a la societat, especialment per a aquest **col·lectiu**.

Així doncs, un cop definida la línia en la que es desenvoluparia el projecte és quan va començar la formació, investigació i recerca sobre aquesta temàtica. L'emprenedoria comporta l' inici d'una activitat (econòmica, social, educativa...) la qual presenta dificultat per la seva complexitat. Els meus coneixements sobre aquest concepte eren inexistents, ja que mai havia sentit a parlar d'aquest terme en l'àmbit educatiu i social. Per aquest motiu i donat que el meu TFG aniria sobre aquesta línia emprenedora, vaig optar per formar-me, si més no, assistir a xerrades informatives i de **formació** que "**Barcelona Activa**" oferia pels nous emprenedors.

"Barcelona Activa, integrada en l'àrea d'economia, empresa i ocupació, és l'organització executora de les polítiques de promoció econòmica de l' Ajuntament de Barcelona. Des de fa 25 anys impulsa el creixement econòmic de Barcelona i el seu àmbit d' influència donant suport a les empreses, la iniciativa emprenedora i l'ocupació. Alhora, promociona la ciutat internacionalment i els sectors estratègics; en clau de proximitat al territori. La seva missió consisteix en ser l'organització de referència al servei de les polítiques de suport a l'empresa, a la creació d'ocupació i a la projecció internacional de Barcelona com un entorn excel·lent per a l'activitat econòmica o progrés social". Font: web Barcelona Activa, Ajuntament de Barcelona.¹¹

¹¹ <http://www.barcelonactiva.cat/barcelonactiva/cat/que-es-barcelona-activa/qui-som/>

Els cursos als quals vaig assistir van ser:

- Fiscalitat per a noves empreses
- Formes jurídiques i tràmits
- Introducció a la comunicació corporativa
- Marketing personal
- Aprèn a planificar, la clau de l'èxit
- Lideratge i motivació

Aquests cursos van ser totalment gratuïts i vaig aprofitar durant el mes d'octubre fins al desembre per poder assistir i formar-me i informar-me més sobre aquest món empresarial. En realitzar aquests petits cursos formatius de 2 hores per sessió, vaig plantejar-me com volia reconstruir el meu treball final. El tema estava clar i l'acció emprendedora també, però què faria realment seguia sent un tema desconegut.

Finalment, després de re dissenyar dos cops el TFG i a través d'una tutoria per parlar sobre l'estat de la qüestió, vaig decidir que la via emprendedora es faria a través de la creació d'una associació que, posteriorment, va esdevenir amb el nom d'associació INTERGENT.

Un cop construïda la idea, es va passar a la documentació bibliogràfica per tal d' **ubicar en un marc conceptual i teòric** l'argumentació respecte a l'envelliment, els programes intergeneracionals i què es podria extreure de tot allò. Aquest procés va durar entorn mes i mig. La informació és molt àmplia i concretar allò que es volia destacar i no, va ocupar més temps del que es pensava. A continuació, un cop extreta tota la informació necessària es va pensar en la **difusió del TFG**.

Per tal de poder fer la difusió del treball final, es va considerar convenient que una de les línies més viables era mitjançant la creació d'un bloc. Segons la Real Acadèmia Espanyola, s'entén com a *Bloc " el lloc web que afegeix, a mode de diari personal del seu autor o autors, continguts del seu interès, actualitzats amb freqüència i comentat pels lectors"*. Per aquest motiu, amb l'elaboració del bloc, es podria informar sobre el donar a conèixer a la societat què fa INTERGENT, en quines línies actua i per a què s'ha apostat pel treball intergeneracional. L'enllaç al lloc web és: www.associaciointergent.wordpress.com

Tot aquest treball previ és l'esforç per poder aconseguir, a posterior, una major divulgació sobre aquest projecte sòcioemprenedor i arribar a la societat per tal de poder ser el nexa entre societat i col·lectius de generacions. Bornstein (2005), parla del concepte socioemprenedor en com es pot aplicar les com es pot aplicar les destreses empresarials i de direcció per aconseguir fites socials. Així doncs, aquest projecte socioemprenedor va encarat en aquesta línia segons la definició de Bornstein, aconseguir fites per tal de produir un canvi i millora social.

A continuació, a mode calendari de seguiment, queden recollits tots els processos pels quals s'ha passat per tal d'arribar al projecte final:

Cronologia Temporal	Accions i treball realitzat
Mes de setembre	- Tallers inicials - Acabar de concretar la proposta de TFG
Mes d'octubre	- Assistència als tallers TFG - Llegir la guia "El trabajo de fin de grado" - Cursos de Formació a càrrec de Barcelona Activa - Creació de LinkedIn per establir noves relacions i contactes
Mes de novembre	- Assistència als Tallers TFG - Cursos de Formació a càrrec de Barcelona Activa
Mes de desembre	- Assistència als Tallers TFG - Cursos de Formació a càrrec de Barcelona Activa - Cerca bibliogràfica sobre el tema a tractar - Creació dels Estatuts de l'Associació
Mes de gener	- Acabar de matisar la cerca bibliogràfica - Començar a redactar el marc conceptual i teòric - Redacció del TFG
Mes de febrer	- Acabar la redacció del marc conceptual i teòric - Difusió del treball: creació del bloc - Redacció del TFG
Mes de març	- Difusió del treball: redacció del bloc - Redacció del TFG
Mes d'abril	- Difusió del treball: redacció del bloc - Redacció del TFG
Mes de maig	- Difusió del treball: redacció del bloc - Acabar de matisar els apartats del TFG

Un cop vist el procés metodològic dels passos , es presenta l'estructura del bloc que s'ha dut a terme per a la seva realització:

El bloc de l'associació INTERGENT es pot trobar a la web esmentada anteriorment. El que es pretén amb la creació d'aquest bloc és fer públic el tema amb el que l'associació treballa. D'aquesta forma pot facilitar a trobar gent que estigui interessada en el mateix o ser facilitador d' informació. El mateix succeeix amb les xarxes socials o comunitats virtuals. L'associació ha creat una pàgina¹² dins de la xarxa social *facebook* ja que aquestes xarxes són facilitadores de generar nous contactes. Com a conseqüència d'això, es poden conèixer experiències, bones pràctiques i disposar de bona informació.

En l'estructuració del bloc, es va creure convenient en la creació de pàgines/ pestanyes, les quals parlessin dels "estatuts" de l'associació, el "contacte" i qui "qui som". En l'apartat **contacte** es facilita l'adreça electrònica de l'associació per si algú està interessat i es vol connectar amb nosaltres. L'adreça mail de és: associaciointergentmail.com Tot i que estiguem acostumats a utilitzar correu electrònic, no hem d'oblidar els avantatges que té i el contacte que podem realitzar a través d'aquest.

Com veiem en la "Figura 1", el bloc s'ha volgut estructurar mitjançant *categories*. Aquestes, fan referència a exemples de bones pràctiques, documents d'interès (que consisteix en donar a conèixer documents ja existents que parlen sobre la temàtica intergeneracional) i enquestes, que permet a les visites poder opinar sobre els temes que des de l'associació es plantegen.

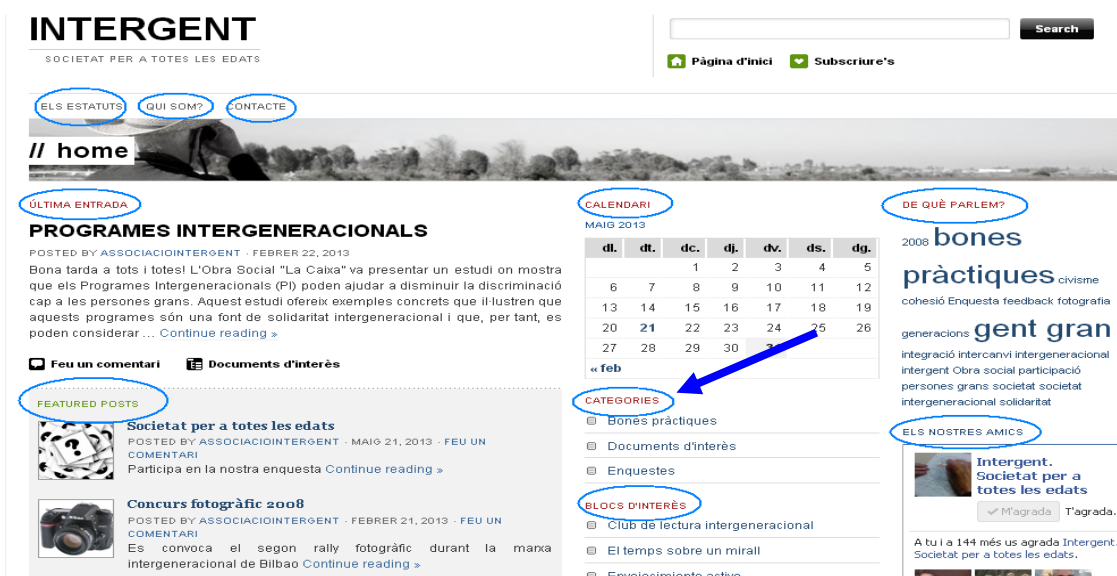

Figura 1

¹² <https://www.facebook.com/IntergentSocietatPerATotesLesEdats>

Per altra banda, s'ha creat un núvol d'etiquetes les quals fan referència a les temàtiques de les quals es parlen al bloc. A mesura que els conceptes es van esmentant amb més freqüències, l'etiqueta d'aquest concepte va agafant més volum. Per aquesta raó, les etiquetes més esmentades en el bloc de l'associació INTERGENT són les de "bones pràctiques" i "gent gran".

Aquesta **plataforma digital** consta, a més, d'un calendari on queden reflectides totes les entrades realitzades i de les publicacions que tenen més rellevància i impacte a la web.

Per últim, des del bloc es poden seguir tots aquells blocs d'interès que parlen i treballen sobre temàtiques de gent gran, socioemprenedoria i intergeneracionalment. Cal esmentar, que en l'apartat "Els nostres amics" està vinculat amb la pàgina oficial creada en la xarxa social de *facebook*.

Figura 2. Pàgina de la xarxa social *Facebook*. Intergent, Societat per a totes les edats

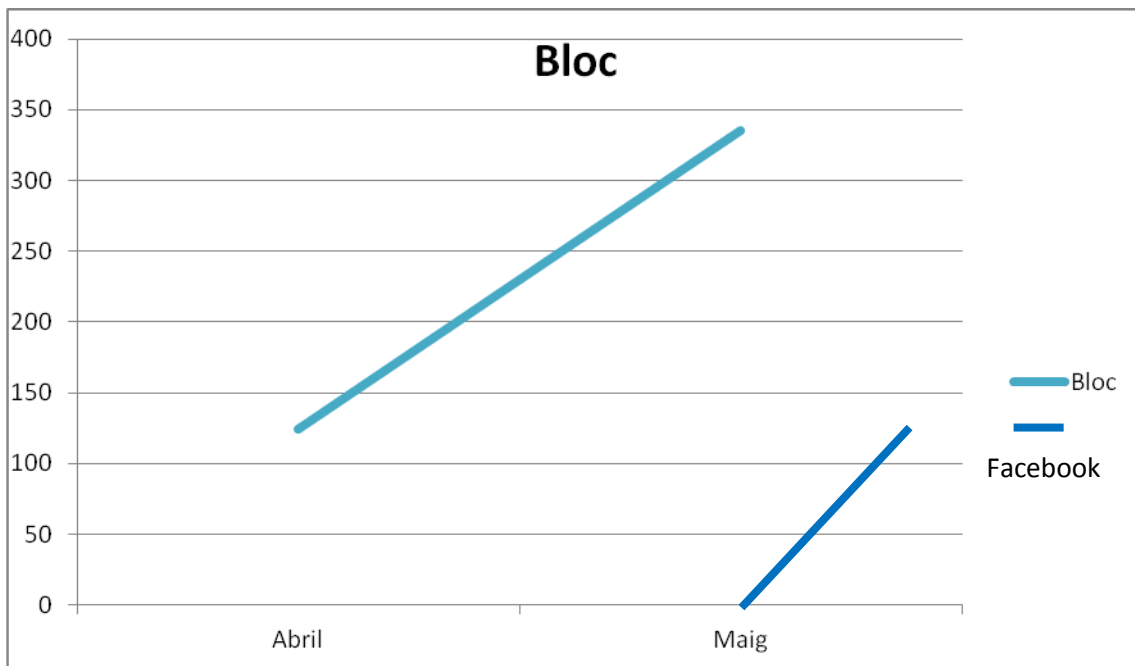
Actualment un total de 145 amics i més de 300 visites al bloc. A través de la xarxa social, es fan publicacions i es va comentant tot allò que s'està actualitzant des del bloc, fent referència a les bones pràctiques i insistint en la importància de treballar amb i per a totes les generacions.

6. RESULTAT I CONCLUSIONS

En aquest apartat del TFG es parla de quin ha estat el resultat de tot el procés que s'ha dut al llarg d'aquest treball final. A més, es finalitza amb les conclusions, aquestes referides als objectius establerts en l' inici d'aquest treball.

En primer lloc, parlarem de la elaboració del resultat d'aquest projecte socioemprenedor. En primera instància, cal remarcar que la **creació de l'Associació** en sí és el primer resultat que s'ha obtingut d'aquest projecte com a plataforma real. Els estatuts de l'associació es poden trobar en l'apartat ANNEX 1: ELS ESTATUTS. El segon aspecte que es fa visible en aquests resultats és la plataforma digital mitjançant la **creació del bloc** de l'associació i la pàgina creada en una de les xarxes socials per tal de promoure, per les màximes vies possibles, la difusió d'aquest projecte socioemprenedor.

En el següent gràfic podem veure el progrés que ha tingut la difusió del bloc i de la pàgina en la xarxa social des de la seva creació en la plataforma virtual.

L'eix d'ordenades (eix vertical) reflexa el número de visites que rep el bloc de l'associació. En canvi, l'eix d'abscisses (eix horitzontal) els últims dos mesos des de la creació del bloc. Podem observar, doncs, l' increment de visites en l'últim mes. Des del passat mes d'abril en que el bloc va rebre unes 124 visites ha incrementat en 211 visites en l'últim mes, aconseguint així un total de 335 visites en el mes de

maig. En el cas hipotètic en que la progressió lineal es mantingués en 211 visites per mes, en finalitzar aquest any 2013, tenint en compte que queden 6 mesos per acabar l'any, estaríem parlant d'un total de 1.266 visites en finalitzar l'any. Pel referent a la xarxa social *facebook*, des de la seva creació a mitjans del mes de maig ha incrementat el nombre de seguidors en 145 persones.

Aquestes dades representen l' increment i la difusió de la plataforma virtual i, en definitiva, del coneixement de l'associació cap a la societat.

Pel que fa a realització dels objectius, podem veure que les fites s'han assolit pel que fa a:

- La creació un **projecte socioemprenedor**
- I, la creació d'una **plataforma virtual** per la difusió del treball realitzat

Així doncs, un cop aconseguides aquestes fites cal un treball continu i laboriós per tal de mantenir actives les plataformes virtuals donant a conèixer el producte final d'aquest treball de fi de grau. El manteniment del bloc i de la pàgina en la xarxa social de facebook requereixen un treball continu per tal d'anar actualitzant dades i fer que aquesta sociació pugui aconseguir les fites per tal de produir una millora social en els diferents àmbits a treballar. D'aquesta manera, indirectament a aquests dos objectius assolits en aquest TFG, van lligats la resta d'objectius que, des d'un inici, es van establir com a objectius a realitzar per part de l'associació INTERGENT: fomentar accions i programes en l'àmbit de gent gran, promoure la igualtat d'oportunitats entre generacions de forma complementària per abordar les diferències i diversitats cap a la societat, dissenyar, organitzar i avaluar projectes i iniciatives socials, culturals i educatives; crear un espai obert i plural on donar a conèixer els diferents punts de vista, que mobilitzi als agents socials i econòmics per a construir una xarxa d' igualtat d' oportunitats per a tot tipus d'edat, fomentar projectes de participació entre gran i joves i afavorir la relació i comprensió entre generacions.

En definitiva, aquest projecte socioemprenedor ha permès la creació d'una associació la qual treballi amb programes intergeneracionals i la construcció de

plataformes virtuals per a la difusió d'aquesta socioemprenedoria. Tot i així, aquest procés s'està iniciant per tal de que, en un futur, continuï per aquesta línia de difusió, divulgació i creixement per a poder contribuir en la millora i canvi social.

7. DIFUSIÓ, UTILITAT I TRANSFERÈNCIA

En aquest apartat del TFG es parlarà sobre la utilitat que tindrà aquest treball final per a la societat. Quina ha estat la finalitat màxima per a realitzar un treball com aquest des de l'Educació Social i no pas des d'una altra disciplina.

Crear un projecte de disseny i socioemprenedoria no significa que per aquest simple fet el que s'ha fet tingui èxit rotund. Potser les hores invertides, el temps dedicat, la formació complementària per garantir un procés i un producte més ric, actualment, no tinguin futur per diferents circumstàncies (socials, econòmiques...). Però, tot i així, malgrat que el projecte no es pugui implementar-se, en el futur pot ser que es trobi la oportunitat per dur-lo a la pràctica.

Com a iniciativa i des de l'àmbit social, poder crear o fer créixer està a l'abast de les nostres mans. Sempre modelem allò que se'ns és donat, manipulem a semblança nostre basant-nos en idees externes però, ens creiem realment capaços de crear i engegar iniciatives des de zero?

Amb el que es pretén amb aquest treball final és emprendre per poder innovar socialment per tal de contribuir en la societat una millora que pot beneficiar a molts col·lectius, en especial al col·lectiu de nens i joves i, sobretot, a la gent gran. La socioemprenedoria, cada cop està a l'abast de més persones, només fa falta aquesta empenta, aquesta iniciativa per poder engegar grans projectes. Com a dona que sóc, per a mi és una gran satisfacció poder realitzar el meu TFG en l'àmbit d'emprenedoria social per treballar en quelcom realment motivador i que alhora sigui de profit cap a posteriori.

Tal com remarca el resum gràfic sobre la relació entre el TFG i la socioemprenedoria¹³, el TFG i la socioemprenedoria és una oportunitat magnífica pels estudiants de grau per a dur les idees i projectes per tal de produir beneficis socials i econòmics. Si una acció, per petita que sigui, pot canviar el món ens hauríem de moure més per tal de contribuir en aquest canvi i millora social.

¹³ Bartolomé, A. Carmona, M. Ferrer, V. Folgueiras, P. Freixa, M. García-Borés, J M^a. Nuri, A. Padrós, M. Ramis, R. i Soria, V. "El trabajo de fin de grado". Guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores. Madrid: 2013. Pàgina 39.

Per tant, treballar i poder gestionar projectes de caire intergeneracional és un repte molt alentidor i motivador per engegar en aquest final de carrera i poder anar construint amb els pas dels anys i vida professional.

Amb la creació de INTERGENT es pretén aconseguir **beneficis socials i comunitaris**, augmentar l' **implicació social** dels més grans en la nostra societat i crear **xarxes socials** que tinguin en compte a tot tipus d'edat. Una societat per a totes les edats és possible, només fa falta treballar amb i per a la societat, per a produir canvis i facilitin els processos de totes les persones per esdevenir una millora social.

8. ÈTICA DEL TREBALL FINAL DE GRAU

“La educación social se ha consolidado en la sociedad española como un área de intervención que favorece el bienestar social y asegura la integración económica, cultural y social de los ciudadanos. Entre los diversos ámbitos de intervención socioeducativa se encuentra el de las personas mayores, orientada a favorecer la participación, el desarrollo y la auto-realización del ser humano en esta etapa de la vida. Todo un desafío para los educadores sociales, dado el cambio que experimenta, en estos momentos, el concepto de vejez y la fuerza emergente de los mayores. Resulta evidente que el primer paso para una intervención socioeducativa acorde con los tiempos es la conceptualización y la perspectiva desde la que se aborda el proceso de "envejecimiento".

Susana Agudo Prado. Maestra y pedagoga escrito en la revista “La educación social y las personas mayores: reconstruyendo identidades” agosto de 2008

Segons consten les dades del “Llibre Blanc” del ministeri de treball i assumptes socials (2004), a l’any 2026 el número de persones grans augmentarà a Espanya fins arribar a una xifra de 2.300.000 persones. Per això, des de l’educació social amb l’àmbit de gent gran s’han de treballar aspectes per tal de guiar la pràctica amb aquest col·lectiu. Aquest TFG, que aposta per l’emprenedoria social i el treball amb i des de totes les edats (però en especial amb el col·lectiu de gent gran), pretén basar-se en els quatre principis universals que contempen totes les professions. Per tal de basar-nos en aquests principis he de destacar que: el punt de partida de la vida moral es troba en el **reconeixement de la dignitat** de les persones, esmentant el primer article de “La constitución universal” que proposen Marina i de la Válgoma (2000) :

*“Nosaltres, els membres de l’espècie humana, atents a l’experiència de la història, confiant críticament en la nostra intel·ligència, moguts per la compassió davant del patiment i pel desig de felicitat i de justícia, ens reconeixem com a membres d’una espècie dotada de **dignitat**, és a dir, reconeixem a tots i cadascú dels essers humans un valor intrínsec, protector, sense discriminació per edat, raça, sexe, nacionalitat, color, religió, opinió política o per qualsevol altre tret, condició o circumstància*

*individual o social. I afirmem que la dignitat humana es realitza mitjançant la possessió i el reconeixement recíproc de **drets***”.

El conflicte de normes morals que regeixen la conducta humana i el conflicte de valors en cada perfil professional es fan presents. Per abordar-los des d'una ètica responsable, es precisa d'una metodologia que analitzi, tant els principis morals implicats en un cas concret, com les conseqüències de les decisions que podem prendre. La deliberació dins d'un marc interdisciplinari és una bona eina per a abordar això (Moya, 2006).

A partir de prejudicis, podem establir relacions o no que desemboquin èxit o fracàs educatiu. Si, abans de conèixer el col·lectiu que tindrem al davant, tenim el cap ple de falses creences que han vingut de l'exterior, difícilment podrem arribar a establir un bon vincle amb aquelles persones i el nostre treball no arribarà a complir els objectius inicials establerts. Per això, hem de tenir en compte que, tant en la nostra professió com en d'altres, hauríem de regir-nos per uns principis professionals per tal de reflexionar i millorar alguns dels hàbits pel que fa a: beneficència, no maleficència, justícia o autonomia i respecte per les persones.

① **Principi de Beneficència:**

Actuar per fer el màxim bé als altres. El que es pretén des de INTERGENT és promoure la igualtat d'oportunitats entre generacions de forma complementària, per abordar les diferències i diversitats cap a la societat. Per tant, partint des d'aquesta visió de possibilitat cap a la persona, és important potenciar aquesta vessant social en totes les edats. Els programes i projectes que treballen amb les relacions intergeneracionals afavoreixen la solidaritat, l'enteniment mutu i l'harmonia entre generacions. A més impulsen valors i actituds humanistes que poden esdevenir a un intercanvi de cultures i valors divergents, per tal d'entendre i respectar diverses maneres de concebre la vida. Així doncs, des dels pilars fonamentals de l'associació potenciar el bé dels altres i el bé col·lectiu és essencial per a dur a terme el projecte iniciat per tal d'aportar una millora personal i social.

② **Principi de no maleficència:**

No causar un mal intencionat. Tot allò que es realitzi dins del marc institucional de l'associació Intergent, es farà amb bona voluntat amb el fi màxim de poder

contribuir una millora social en la persona o en els diversos col·lectius amb el qual es treballi. Cap acció serà realitzada per tal que suposi un mal amb les persones que estem treballant. Tota acció, projecte, programa (...) estarà encaminada en l'impuls de la participació i presència de les persones grans en la vida educativa, cultural i social i en emprendre mesures d'acció positiva per a fomentar la promoció de la gent gran en tots els àmbits de la seva vida.

③ Justícia i autonomia:

El principi d'autonomia ens obliga a promoure i respectar les decisions de les persones grans, assumir el seu dret a tenir les seves pròpies opinions, a escollir i a realitzar accions basades tant en els seus valors com a en les seves creences personals. Per tant, no s'ha d'imposar la participació a cap tipus d'activitat o esdeveniment si aquest no va a favor dels principis del protagonista principal. Cada persona és lliure de participar o no, d'implicar-se o no en les activitats, programes, projectes que l'associació sigui capaç de coordinar amb diferents centres i/o institucions. En quant a la justícia, tenim la obligació de tractar a cada persona d'acord amb el que es considera moralment correcte i apropiat. No discriminar a la persona per les seves carències, edat, condició física, ni amb els recursos que li corresponen. Hem de trobar l'equilibri entre justícia i equitat, reflexionar entre la distribució dels recursos socials (que no sempre arriben als més necessitats sinó als millors informats). Hem d'interioritzar aquests deures per tal de no afavorir aquestes desigualtats en el camp social.

④ Respecte per les persones:

Tot el món ha de ser tractat amb dignitat i ha de disposar de tota informació suficient per a poder ser lliure de prendre una decisió. Lligat al principi d'autonomia, l'associació treballarà amb projectes, programes (...) que no vegin limitades o sotmeses les capacitats i accions de les persones. No hem d'oblidar que aquest impuls emprenedor cap a una societat per a totes les edats no ha de limitar sinó proposar noves formes d'actuació i oferir un ventall de propostes per a que totes les generacions es vegin implicades i formin part d'un tot. El respecte per les persones anirà en funció de no sotmetre-les a decisions imposades sinó recolzar

les opinions. Formar part és un propòsit que no s'aconsegueix per la via de la imposició sinó per la via de la possibilitat i la implicació.

“La ética no es otra cosa que la reverencia por la vida.”

-Albert Schweitzer-

9. VALORACIÓ DEL TFG

En el present apartat d'avaluació i valoració del treball final de grau (TFG) es mencionerà tots aquells aspectes que han entrat en lloc al llarg de l'elaboració d'aquest treball final i, en definitiva, de tot aquest procés al llarg d'aquest grau acadèmic. Entraré a parlar doncs, de les competències assolides en aquest procés, dels coneixements que he pogut integrar en aquest treball final i en com ha estat aquest camí per a l'elaboració del treball final de grau.

El primer aspecte que vull abordar són les competències assolides en aquest TFG. Considero que mitjançant l'elaboració del meu treball integro la competència pel que fa al disseny i desenvolupament de nous recursos per tal de produir contextos transformadors en l'àmbit concret que centro el meu treball. A més, l'emprenedoria social és un tema que s'està introduint, poc a poc, en el nostre grau i que el meu treball integra mitjançant la creació d'una associació per tal de treballar amb programes intergeneracionals i produir un impacte positiu en la nostra societat. A més, altres de les competències que he pogut integrar és la capacitat crítica i auto crítica per allò que estava realitzant, la coherència de veure si allò que s'està fent pot esdevenir productiu. La capacitat comunicativa, d'impacte social i creativa, són altres de les competències que he hagut de desenvolupar per tal d'integrar dins de la línia del meu treball final.

Referent a les assignatures que s'han pogut integrar en aquest treball el tema és quelcom complex. En basar el meu treball en una línia socio emprenedora i de creació he trobat difícil veure la relació de les assignatures del grau en la implementació d'aquest treball. Tot i així, sí que és cert que algunes de les assignatures fonamentals en les que m'he centrat per fer aquest TFG són les següents: disseny i innovació, ètica i valors en educació social, investigació i planificació socioeducativa, gestió i organització de centres socioeducatius, àmbits de l'Educació Social, l'assignatura optativa d'acció socioeducativa amb gent gran i, per últim, recerca socioeducativa.

Per últim, centraré aquest escrit en la valoració del procés d'aprenentatge. Considero que aquest (últim) procés ha esdevingut enriquidor i ha obert una nova

porta desconeguda sobre l'emprenedoria social. Aquesta descoberta ha estat molt positiva, tot i així, crec podia haver estat més profitosa del que és. En ésser l'últim tram de la carrera, en comptes d'anar més lleugers de feina i poder centrar i dedicar més temps al TFG això ha resultat impossible per el cúmul de feina d'altres assignatures. No és normal continuar tenir seminaris de pràctiques quan aquestes ja s'han acabat i tenir 7 assignatures amb els seus respectius treballs ordinaris i finals, a part, és clar, del treball final de grau. Aquesta concentració de feina a resultat ser més pesada del que hauria de ser i per aquest motiu ha fet de la recta final del grau, una final pesada i amb ganes d'acabar. A més, si compagines els estudis amb la vida laboral el temps final queda molt reduir per a poder fer amb més intensitat aquest treball.

Malgrat aquestes dificultats, trobo que la millor manera de vèncer-les és continuant treballant més dur, i això he fet. La constància determina l'èxit o el fracàs, i considero que l'esforç invertit ha valgut la pena. El meu treball final està dissenyat i creat no només per una nota final i l'obtenció d'un títol universitari sinó que va més enllà i obre portes cap a noves línies de futur.

Pel que fa als mòduls inicials sobre el TFG, com vaig dir a l' inici en una de les tutories, crec que seria més convenient realitzar-los a 3r de carrera ja que així et poden donar més orientacions sobre cap a on vols encaminar el teu treball final. Tot i així, els vaig trobar molt interessants i val la pena que es mantinguin fent.

Finalment, pel que fa a les tutories seminaris i ajut entre iguals, considero que el grup ha estat enriquidor de nous coneixements i ens hem recolzat mútuament al llarg dels nostres processos individuals. Pel que fa a les tutories, trobo que seria més interessant realitzar-les en l'espai de seminari, per qüestions de comoditat i disponibilitat, ja que de la manera que s'han realitzat potser ha estat més difícil l'enquadrament d'agendes.

En definitiva trobo que ha estat i segueix sent un procés enriquidor, que ajuda a obrir portes a nivell social i laboral i permet augmentar coneixement sobre temàtiques conegudes i desconegudes.

10. BIBLIOGRAFIA

- Bartolomé, A. Carmona, M. Ferrer, V. Folgueiras, P. Freixa, M. García-Borés, J M^a. Nuri, A. Padrós, M. Ramis, R. i Soria, V. **“El trabajo de fin de grado”. Guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores.** Madrid: 2013.
- Gutiérrez Benítez, M. I Herráiz Segarra, G. **Escuela de abuelos: proyecto intergeneracional. Políticas de bienestar social.** Valencia: tirant lo blanch, 2007.
- [Conferències]. **Solidaritat Intergeneracional.** Europa solidaria. Barcelona: Fundació “La Caixa”, 1993.
- **Viu l’envelliment actiu: memòria i altres reptes quotidians.** Barcelona: Obra Social Fundació “la Caixa”, 2010.
- OMS (2001). **“El Abrazo Mundial”.** Campaña de la OMS por un envejecimiento activo. Disponible en: http://www.who.int/ageing/publications/alc_elmanual.pdf
- IMSERSO (2009). **“Las relaciones intergeneracionales”. III Consejo estatal de personas mayores,** IMSERSO. Disponible en: <http://www.imsersomayores.csic.es/documentos/documentos/consejoestatal-ponencia2009-01.pdf>
- Buz, José y Bueno, Belén, (2006). **“Las relaciones intergeneracionales”.** Madrid, Portal Mayores, Informes Portal Mayores, n° 66. Lecciones de Gerontología, [16/10/2006]. Disponible en: <http://www.imsersomayores.csic.es/documentos/documentos/buz-relaciones-01.pdf>
- IMSERSO (2004): **“Las personas mayores en España”.** Informe 2004. Madrid: Observatorio de Personas Mayores. Disponible en: <http://www.imsersomayores.csic.es/estadisticas/informemayores/informe2008/index.html>
- Naciones Unidas (2002). **“Informe de la Segunda Asamblea Mundial sobre el Envejecimiento”.** Nueva York. Disponible en: http://inmayores.mides.gub.uy/innovaportal/file/1625/1/plan_internacional_de_madrid_sobre_envejecimiento_2002.pdf
- IMSERSO, Ministerio de sanidad y política social (2011) “Programa de trabajo. 2012 Año Europeo del Envejecimiento Activo y de la Solidaridad Intergeneracional”. Madrid. Disponible: <http://www.redintergeneracional.es/files/contenidos/Programa%20de%20trabajo.pdf>

- Sánchez, M (director); Donna Butts et al. "Programas intergeneracionales: Hacia una sociedad para todas las edades" Colección de estudios sociales N°23. Obra social "La Caixa". Barcelona. 2007.

Disponible en:

http://www.ciimu.org/images/stories/CIIMU/Lecturas_recomendadas/l libre23_1_acaixa_programas_intergeneracionales.pdf

- Sáez Carreras, J. "Buenas prácticas profesionales en el campo intergeneracional" Análisis de la situación y propuestas de mejora. Resumen Ejecutivo. 2009. Disponible:

http://www.imserso.es/InterPresent1/groups/imserso/documents/binario/idi142_07intergeneracional.pdf

- Pinazo Hernandis, S. (2012). "Envejecimiento activo y solidaridad intergeneracional: claves para un envejecimiento activo" en <http://www.imserso.es/InterPresent1/groups/imserso/documents/binario/spinazo.pdf>

- Bedmar, M. i Montero, I. (coord.) (2003): La educación intergeneracional: Un nuevo ámbito educativo. Madrid: Dyckinson.

- Pérez Serrano, G. (Coord.) (2006): ¿Cómo intervenir en personas mayores?. Madrid: Dyckinson.

- Sánchez Martínez, M. Kaplan, M. Sáez Carreras, J. *Programas intergeneracionales. Guía introductoria*. Instituto de Mayores y servicios sociales (IMSERSO). Madrid, 2010.

11. ANNEXES

ANNEX 1: ELS ESTATUTS

ESTATUTS DE L' ASSOCIACIÓ INTERGENT

Capítol I. La denominació, els fins i el domicili

Article 1

Amb la denominació Associació Intergent es constitueix aquesta entitat, que regula les seves activitats d'acció amb el que estableix la Llei 4/2008, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques; la Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació, i els seus estatuts.

Article 2

Els fins de l'associació son:

1. Promoure la igualtat d'oportunitats entre generacions de forma complementària, per abordar les diferències i diversitats cap a la societat.
2. Impulsar la participació i presència de les persones grans en la vida educativa, cultural i social, i emprendre mesures d'acció positiva per a fomentar la promoció de la gent gran en tots els àmbits de la seva vida.
3. Desenvolupament, col·laboració i actuació en iniciatives i accions educatives, socials, i formatives que impulsin la participació de la gent gran en la societat.
4. Aconseguir un reconeixement de la identitat i posició de l'Associació que promou la cooperació amb altres associacions, organitzacions i institucions locals, nacionals i internacionals.
5. Explorar el valor de les relacions humanes i afavorir el diàleg i la col·laboració entre persones que desenvolupen activitats intergeneracionals.
6. Promoure la reflexió i el debat sobre qüestions d'índole social.
7. Dissenyar, organitzar y avaluar projectes i iniciatives socials, culturals i educatives.
8. Desenvolupar projectes de recerca, estudis, diagnòstics i avaluacions sobre aquest àmbit.
9. Fomentar accions i programes d'emprenedoria social en aquest àmbit.
10. Cercar recursos i fonts de finançament en diferents convocatòries tant públiques com privades per tal d'aconseguir la sostenibilitat econòmica de l'associació.
11. Desenvolupar eines i recursos vinculats a les tecnologies de la informació i la comunicació per a la millora i innovació en aquest àmbit.

Per aconseguir les seves finalitats, l'associació realitza les activitats següents:

1. Projectes creatius de diverses disciplines.
2. Tallers de creació i formació.
3. Exposicions i altres esdeveniments.
4. Promoció del desenvolupament cultural, intel·lectual, artístic i filosòfic amb la participació i creació en xarxes culturals i socials que potenciïn el paper de la gent gran en la nostra societat des d'una visió integral vinculada al desenvolupament sostenible i la protecció del medi ambient.
5. Dissenyar, organitzar i avaluar activitats culturals, educatives i socials per a tota la població sobre el paper de la gent gran al llarg de la història.
6. Crear un espai obert i plural, on escoltar opinions diverses i donar a conèixer els diferents punts de vista, que mobilitzi als agents socials i econòmics per a construir una xarxa d'igualtat d'oportunitats per a tot tipus d'edat.
7. Oferir, organitzar i participar en jornades, congressos, cursos i seminaris de formació i activitats d'assessorament.
8. Proposar i dur a terme estudis i recerques sobre l'àmbit.
9. Establir xarxes per a fomentar l'emprenedoria social a aquest àmbit.
10. Creació de recursos, productes i materials TIC per a la relació intergeneracional.

En queda exclòs tot ànim de lucre.

Article 3

1. El domicili de l'associació s'estableix a Badalona, i radica al Passatge Mare de Déu del Pilar 7 baixos; 08918 Badalona (Barcelona).
2. Les funcions d'aquesta associació s'exerceixen majoritàriament a Catalunya.

Capítol II. Els membres de l'associació, els seus drets i les seves obligacions

Article 4

Poden formar part de l'associació totes les persones físiques i jurídiques que, de manera lliure i voluntària, tinguin interès en les seves finalitats.

Pel que fa a les persones físiques:

1. Cal que tinguin capacitat d'obrar.
2. Si són menors d'edat entre els 14 i els 18 anys i no estan emancipats, necessiten el consentiment dels parers o tutors per ser socis de ple dret, amb dret de vot a les assemblees generals, i no poden ser elegits membres de la Junta Directiva.
3. Els menors de 14 anys poden adquirir la condició d'associats i exercir els drets derivats d'aquesta condició per mitjà dels seus representants legals.

Pel que fa a les persones jurídiques,

1. La sol·licitud d'ingrés ha de ser acordada per l'òrgan competent.
2. Les normes per les quals es regula la persona jurídica en qüestió no han d'excloure la possibilitat de formar part d'una associació.

Per integrar-se a una associació cal presentar una sol·licitud per escrit a la Junta Directiva, la qual prendrà una decisió sobre la petició en la primera reunió que tingui lloc i la comunicarà a l'assemblea general més immediata.

Article 5

Són drets dels membres de l'associació:

1. Assistir amb veu i vot a les reunions de l'Assemblea General.
2. Elegir o ser elegits per als llocs de representació o per exercir càrrecs directius.
3. Exercir la representació que se'ls confereixi en cada cas.
4. Intervenir en el govern i les gestions, ens els serveis i les activitats de l'associació, d'acord amb les normes legals i estatutàries.
5. Exposar a l'Assemblea i a la Junta Directiva tot el que considerin que pugui contribuir a fer més plena la vida de l'associació i més eficaç la realització dels objectius socials bàsics.
6. Sol·licitar i obtenir explicacions sobre l'administració i la gestió de la Junta Directiva o dels mandatari/àries de l'associació.
7. Ésser escoltats prèviament a l'adopció de mesures disciplinàries.
8. Rebre informació sobre les activitats de l'associació.
9. Fer ús dels serveis comuns que l'associació estableixi o tingui a la seva disposició.
10. Formar part dels grups de treball.
11. Posseir un exemplar dels estatuts.

12. Consultar els llibres de l'associació.

Article 6

Són deures dels membres de l'associació:

1. Comprometre's amb les finalitats de l'associació i participar activament per assolir-les.
2. Contribuir al sosteniment de l'associació amb el pagament de quotes, derrames i altres aportacions econòmiques fixades pels estatuts i aprovades d'acord amb aquests.
3. Complir la resta d'obligacions que resultin de les disposicions estatutàries.
4. Acatar i complir els acords vàlidament adoptats pels òrgans de govern de l'associació.

Article 7

Són causes per ser donat de baixa de l'associació:

1. Que ho decideixi la persona interessada, que ha de comunicar per escrit la seva decisió a la Junta Directiva.
2. No satisfer les quotes fixades.
3. No complir les obligacions estatutàries.
4. No complir amb els principis de reglament intern de l'associació.

Capítol III. L'Assemblea General

Article 8

1. L'Assemblea General és l'òrgan sobirà de l'associació; els seus membres en formen part per dret propi i irrenunciable.
2. Els membres de l'associació, reunits en Assemblea General legalment constituïda, decideixen per majoria els assumptes que són competència de l'Assemblea.
3. Tots els membres queden subjectes als acords de l'Assemblea General, incloent-hi els absents, els qui en discrepen i els presents que s'han abstingut de votar.

Article 9

L'Assemblea General té les facultats següents:

- a) Aprovar, si escau, la gestió de l'òrgan de govern, el pressupost i els comptes anuals.
- b) Elegir i separar els membres de l'òrgan de govern i controlar-ne l'activitat.

- c) Modificar els estatuts.
- d) Acordar la forma i l'import de les contribucions al finançament de l'associació o al pagament de les seves despeses, incloent-hi les aportacions al patrimoni de l'associació.
- e) Acordar la transformació, la fusió, l'escissió o la dissolució de l'associació.
- f) Acordar d'ingrés i la baixa en federacions o confederacions
- g) Sol·licitar la declaració d'utilitat pública.
- h) Aprovar el reglament de règim intern i les seves modificacions.
- i) Conèixer les sol·licituds presentades per a ésser soci o sòcia, i també les altes i les baixes d'associats i associades per una raó diferent de la separació definitiva.
- j) Ratificar, si escau, la baixa disciplinària dels associats i les altres sancions imposades per la Junta Directiva per faltes molt greus.
- k) Resoldre sobre les qüestions que no estiguin expressament atribuïdes a cap altre òrgan de l'associació.

Article 10

1. L'Assemblea General es reuneix en sessió ordinària com a mínim un cop l'any, dins dels sis mesos següents al tancament de l'exercici econòmic.
2. L'òrgan de govern pot convocar l'assemblea general amb caràcter extraordinari sempre que ho consideri convenient, i ho ha de fer quan ho sol·liciti un 10% dels associats; en aquest cas, l'assemblea ha de tenir lloc dins el termini de trenta dies a comptar de la sol·licitud.

Article 11

1. L'Assemblea és convocada per l'òrgan de govern mitjançant una convocatòria que ha de contenir, com a mínim, l'ordre del dia, el lloc, la data i l'hora de la reunió.
2. La convocatòria s'ha de comunicar quinze dies naturals abans de la data de la reunió, individualment i mitjançant un escrit adreçat al domicili que consti en la relació actualitzada d'associats i associades que ha de tenir l'associació; així com un correu electrònic establint un recordatori cinc i tres dies abans de la celebració de l'Assemblea.
3. Les reunions de l'Assemblea General, les presideix el president o presidenta de l'associació. Si no hi és, l'han de substituir, successivament, el vicepresident o vicepresident o el vocal de més edat de la Junta. Hi ha d'actuar com a secretari/a qui ocupi el mateix càrrec a la Junta Directiva.
4. El secretari o la secretària redacta l'acta de cada reunió, que han de signar ell/a mateix i el president o presidenta, amb un extracte de les deliberacions, el text dels acords adoptats, el resultat numèric de les votacions i la llista de les persones assistents.

Al començament de cada reunió de l'Assemblea General es llegeix l'acta de la sessió anterior a fi que s'aprovi o s'esmeni. Cinc dies abans, de tota manera, l'acta i qualsevol altra documentació ha d'estar a disposició dels socis i sòcies al local social.

Article 12

1. L'Assemblea General es constitueix vàlidament sigui quin sigui el nombre de persones associades presents o representades.
2. El 10% dels associats/ades poden sol·licitar a l'òrgan de govern la inclusió en l'ordre del dia d'un o més assumptes per tractar. En el cas que ja s'hagi convocat l'Assemblea, poden fer-ho dins el primer terç del període comprès entre la recepció de la convocatòria i la data en què aquest òrgan s'ha de reunir. L'assemblea únicament pot adoptar acords respecte als punts inclosos en l'ordre del dia, llevat que s'hagi constituït amb caràcter universal o que els acords es refereixin al convocatòria d'una nova assemblea general.

Article 13

1. En les reunions de l'Assemblea General, correspon un vot a cada membre de l'associació.
2. Els acords es prenen per majoria simple de vots dels socis i sòcies presents o representats.
3. Per adoptar acords sobre la modificació dels estatuts, la dissolució de l'associació, la constitució d'una federació amb associacions similars o la integració en una de ja existent, i la disposició o alienació de béns, es requereix una majoria qualificada dels associats/ades presents o representats (els vots afirmatius superen la meitat dels emesos). En qualsevol cas, l'elecció de la Junta Directiva, si es presenten diverses candidatures, es fa per acord de la majoria simple o relativa dels socis i sòcies presents o representats (més vots a favor que en contra).
4. Les candidatures que es presenten formalment tenen dret a una còpia de la llista dels socis i sòcies i dels seus domicilis i adreces de correu electrònic, sempre que els associats ho autoritzin expressament.

Capítol IV. La Junta Directiva.

Article 14

1. La Junta Directiva regeix, administra i representa l'associació. Componen aquest òrgan el president/a, el vicepresident/a, el secretari/ària, el tresorer/a i els/les vocals, càrrecs que han de ser exercits per persones diferents.
2. L'elecció dels membres de la Junta Directiva, que han de ser associats i majors d'edat, es fa per votació de l'Assemblea General. Les persones elegides entren en funcions després d'haver acceptat el càrrec.
3. El nomenament i el cessament dels càrrecs s'han de comunicar al Registre d'Associacions mitjançant un certificat, emès pel secretari/ària sortint amb el vistiplau del president/a sortint, que ha d'incloure també l'acceptació del nou president/a i del nou secretari/ària.
4. Els membres de la Junta Directiva exerceixen el càrrec gratuïtament.

Article 15

1. Els membres de la Junta Directiva exerceixen el càrrec durant un període de tres anys sense perjudici que puguin ser reelegits.
2. El cessament dels càrrec abans d'extingir-se el termini reglamentari del seu mandat pot esdevenir-se per:
 - a) mort o declaració d'absència, en el cas de les persones físiques, o extinció, en el cas de les jurídiques
 - b) incapacitat o inhabilitació
 - c) renúncia notificada a l'òrgan de govern
 - d) separació acordada per l'assemblea general
 - e) qualsevol altra que estableixin la llei o els estatuts
3. Les vacants que es produeixin en la Junta Directiva s'han de cobrir en la primera reunió de l'Assemblea General que tingui lloc. Mentrestant, un membre de l'associació pot ocupar provisionalment el càrrec vacant.

Article 16

1. La Junta Directiva té les facultats següents:
 - a) Representar, dirigir i administrar l'associació de la manera més ampla que reconegui la Llei; així mateix, complir les decisions preses per l'Assemblea General, d'acord amb les normes, instruccions i directrius que aquesta Assemblea estableixi.
 - b) Prendre els acords que calgui en relació amb la compareixença davant dels organismes públics i per exercir tota mena d'accions legals i interposar els recursos pertinents.

- c) Proposar a l'Assemblea General la defensa dels interessos de l'associació.
- d) Proposar a l'Assemblea General la defensa de l'establiment de les quotes que els membres de l'associació han de satisfer.
- e) Convocar les assemblees generals i controlar que es compleixin els acords que s'hi adoptin.
- f) Presentar el balanç i l'estat de comptes de cada exercici a l'Assemblea General perquè els aprovi, i confeccionar els pressupostos de l'exercici següent.
- g) Contractar els empleats i serveis que l'associació pugui tenir.
- h) Inspeccionar la comptabilitat i preocupar-se perquè els serveis funcionin amb normalitat.
- i) Establir grups de treball per aconseguir de la manera més eficient i eficaç els fins de l'associació, i autoritzar els actes que aquests grups projectin dur a terme.
- j) Nomenar els vocals de la Junta Directiva que s'hagin d'encarregar de cada grup de treball, a proposta dels mateixos grups.
- k) Dur a terme les gestions necessàries davant d'organismes públics, entitats i altres persones, per aconseguir:
 - Subvencions o altres ajuts
 - L'ús de locals o edificis que puguin arribar a ser un lloc de convivència i comunicació i també un centre de recuperació ciutadana
- l) Obrir comptes corrents i llibretes d'estalvis a qualsevol establiment de crèdit o d'estalvi i disposar dels fons que hi hagi en aquest dipòsit. La disposició dels fons es determina en l'article 28.
- m) Resoldre provisionalment qualsevol cas quan no hagin previst els estatuts i donar-ne compte en la primera reunió de l'Assemblea General.
- n) Qualsevol altra facultat que no estigui atribuïda d'una manera específica a algun altre òrgan de govern de l'associació o que li hagi estat delegada expressament.

Article 17

1. La Junta Directiva, convocada prèviament pel president/a o per la persona que el/la substitueixi, s'ha de reunir en sessió ordinària amb la periodicitat que els seus membres decideixin, que en cap cas no pot ser inferior a una vegada cada 30 dies naturals.
2. S'ha de reunir en sessió extraordinària quan la convoqui amb aquest caràcter el president/a o bé si ho sol·licita un 30% dels membres que la componen.

Article 18

1. La Junta Directiva queda constituïda vàlidament si ha estat amb antelació i hi ha un quòrum de la meitat més un dels seus membres.
2. Els membres de la Junta Directiva estan obligats a assistir a totes les reunions que es convoquen, encara que, per causes justificades, poden excusar-se'n. L'assistència del president/a o del secretari/ària o de les persones que els substitueixin hi és necessària sempre.
3. La Junta Directiva pren els acords per majoria simple de vots dels assistents.

Article 19

1. La Junta Directiva pot delegar alguna de les seves facultats en una o diverses comissions o grups de treball si compta, per fer-ho, amb el vot favorable de dos terços dels seus membres.
2. També pot nomenar, amb el mateix quòrum, un o uns quants mandataris per exercir al funció que els confïi amb les facultats que cregui oportú conferir-los en cada cas.
3. No són delegables la formulació dels comptes ni els actes que hagin de ser autoritzats o aprovats per l'Assemblea General.

Article 20

Els acords de la Junta Directiva s'han de fer constar en el llibre d'actes i han de ser signats pel secretari/ària i el president/a. En iniciar-se cada reunió de la Junta Directiva, s'ha de llegir l'acta de la sessió anterior perquè s'aprovi o es rectifiqui, si és procedent.

Capítol V. La presidència i la vicepresidència

Article 21

1. Són pròpies del president/a les funcions següents:
 - a) Dirigir i representar legalment l'associació, per delegació de l'Assemblea General i de la Junta Directiva.
 - b) Presidir i dirigir els debats, tant de l'Assemblea General com de la Junta Directiva.
 - c) Emetre un vot de qualitat decisorí en els casos d'empat.
 - d) Establir la convocatòria de les reunions de l'Assemblea General i de la Junta Directiva.
 - e) Visar les actes i els certificats confeccionats pel secretari/ària de l'associació.
 - f) Les atribucions restants pròpies del càrrec i aquelles per a les quals el deleguin l'Assemblea General o la Junta Directiva.

2. El president/a és substituït, en cas d'absència o malaltia, pel vicepresident/a –si n'hi ha– o el/la vocal de més edat de la Junta, per aquest ordre.

Capítol VI . La tresoreria i la secretaria

Article 22

El tresorer/a té com a funció la custòdia i el control dels recursos de l'associació, com també l'elaboració del pressupost, el balanç i la liquidació de comptes. Porta un llibre de caixa. Signa els rebuts de quotes i altres documents de tresoreria. Paga les factures aprovades per la Junta Directiva, les quals han de ser visades prèviament pel president/a, i ingressa el que sobra en dipòsits oberts en establiments de crèdit o d'estalvi.

Article 23

El secretari/ària ha de custodiar la documentació de l'associació, aixecar, redactar i signar les actes de les reunions de l'Assemblea General i la Junta Directiva, redactar i autoritzar els certificats que calgui lliurar, i també portar el llibre de registre de socis i sòcies.

Capítol VII. Les comissions o grups de treball

Article 24

La creació i constitució de qualsevol comissió o grup de treball, l'han de plantejar els membres de l'associació que vulguin formar-los, que n'han d'assabentar la Junta Directiva i explicar les activitats que es proposen dur a terme.

La Junta Directiva s'ha de preocupar d'analitzar les diferents comissions o grups de treball, els encarregats dels quals li han de presentar un cop al mes un informe detallat de les seves actuacions.

Capítol VIII. El règim econòmic

Article 25

Els recursos econòmics de l'associació es nodreixen de:

- a) les quotes que fixa l'Assemblea General per als seus membres

- b) les subvencions oficials o particulars
- c) les donacions, les herències o llegats
- d) les rendes del patrimoni mateix o bé d'altres ingressos que puguin obtenir-se

Article 26

Tots els membres de l'associació tenen l'obligació de sostenir-la econòmicament, mitjançant quotes o derrames, de la manera i en la proporció que determini l'Assemblea General a proposta de la Junta Directiva.

L'Assemblea General pot establir quotes d'ingrés, quotes periòdiques mensuals –que s'han d'abonar per mesos, trimestres o semestres, segons el que disposi la Junta Directiva- i quotes extraordinàries.

Article 27

L'exercici econòmic coincideix amb l'any natural i queda tancat el 31 de desembre.

Article 28

En els comptes corrents o llibretes d'estalvis obertes en establiments de crèdit o d'estalvi, hi ha de figurar les signatures del president/a, el tresorer/a i el secretari/ària.

Per poder disposar dels fons n'hi ha prou amb dues firmes, una de les quals ha de ser del tresorer/a o bé al del president/a.

Capítol IX. El règim disciplinari

Article 29

L'òrgan de govern pot sancionar les infraccions comeses pels socis i sòcies.

Aquestes infraccions es poden qualificar de lleus, greus i molt greus, i les sancions corresponents poden anar des d'una amonestació fins a l'expulsió de l'associació, segons el que estableixi el reglament intern.

El procediment sancionador s'inicia d'ofici o bé a conseqüència d'una denúncia o comunicació. En el termini de 10 dies, la Junta Directiva nomena un instructor, que tramita l'expedient sancionador i proposa la resolució en el termini de 15 dies, amb audiència prèvia del presumpte infractor. La resolució final, que ha de ser motivada i aprovada per dues tercers parts dels membres de la Junta Directiva, l'adopta aquest òrgan de govern també dins d'un període de 15 dies.

En els casos de sancions per faltes molt greus acordades per la Junta Directiva, les persones interessades poden sol·licitar la ratificació de la sanció davant la primera assemblea general que tingui lloc.

Capítol X. La dissolució

Article 30

L'associació pot ser dissolta si ho acorda l'Assemblea General, convocada amb caràcter extraordinari expressament per a aquest fi.

Article 31

1. Un cop acordada la dissolució, l'Assemblea General han de prendre les mesures oportunes tant pel que fa a al destinació dels béns i drets de l'associació, com a la finalitat, l'extinció i la liquidació de qualsevol operació pendent.
2. L'Assemblea està facultada per elegir una comissió liquidadora sempre que ho cregui necessari.
3. Els membres de l'associació estan exempts de responsabilitat personal. La seva responsabilitat queda limitada a complir les obligacions que ells mateixos hagin concret voluntàriament.
4. El romanent net que resulti de la liquidació s'ha de lliurar a l'entitat pública o privada sense afany de lucre que, en l'àmbit territorial d'actuació de l'associació, hagi destacat més en la seva activitat a favor d'obres benèfiques.
5. Les funcions de liquidació i d'execució dels acords a què fan referència els apartats anterior d'aquest mateix article, són competència de la Junta Directiva si l'Assemblea General no confereix aquesta missió a una comissió liquidadora especialment designada a aquest efecte.

A Badalona, el dia 22 d' Abril de 2013

Nuria Martínez González

46716XXX-X

Núria Cutando Ruiz

43453XXX-X

Aleix Bel Reverté

46720XXX-X

ANNEX 2: ACTA FUNDACIONAL

Acta fundacional de l'associació**Dades de la reunió**

Data	Lloc
22 abril de 2013	Barcelona

Dades de les persones fundadores¹

Nom i cognoms	Major d'edat	DNI/NIF/NIE	Nacionalitat
Nuria Martínez González	☒ sí ☐ no	46716XXX-X	espanyola
Localitat	Carrer	Número	Pis Porta
Badalona	Passatge M	626XXX	- 7
Nuria Martínez González	☒ sí ☐ no	46720XXX-X	espanyol
Localitat	Carrer	Número	Pis Porta
Badalona	Carrer del P	380	3 1
Nuria Cutando Ruiz	☒ sí ☐ no	43453XXX-X	espanyola
Localitat	Carrer	Número	Pis Porta
Barcelona	Carrer del T	270	2 3
Nuria Cutando Ruiz	☐ sí ☐ no		
Localitat	Carrer	Número	Pis Porta
Nuria Cutando Ruiz	☐ sí ☐ no		
Localitat	Carrer	Número	Pis Porta

Acords

1. Es constitueix l'entitat denominada² ASSOCIACIÓ INTERGENT

2. S'aproven els estatuts pels quals s'ha de regir.

3. S'elegeix la Junta Directiva amb la composició següent:³

4. Aquesta entitat es constitueix sense patrimoni inicial.⁴

Signatures⁵

1. Les persones fundadores han de ser tres, com a mínim, i de totes se n'han de fer constar totes les dades que se'n demanen. A més, cal adjuntar a aquesta acta els documents acreditatius de la identitat de cadascuna (NIF, passaport o targeta de residència).

2. La denominació ha de contenir la paraula associació i s'ha d'expressar exactament igual que als estatuts. Quan es tracta d'una associació juvenil, convé incloure en la denominació les paraules *juvenil* o *de joves*.

3. Si, a més dels tres càrrecs que s'especifiquen, la Junta Directiva té altres membres, s'han de fer constar a continuació. Cal tenir present que tots els membres de la Junta Directiva han de ser socis fundadors.

4. Si hi ha aportacions fetes o compromeses al patrimoni inicial de l'entitat, cal indicar la naturalesa dels béns, el títol i les condicions d'aportació, i la seva valoració si no són en diners.

5. Aquest document ha d'anar signat per tots els socis fundadors. A continuació de cada signatura s'han d'escriure el nom i cognoms de la persona a la qual correspon.

En compliment de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, s'informa que les dades personals facilitades s'integraran en un fitxer del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya anomenat registre d'entitats, amb la finalitat d'exercir el registre i control de les entitats jurídiques sobre les quals té competència la Generalitat.

Aquestes dades personals no se cediran fora dels casos previstos a la normativa. La presentació d'aquest document constitueix un consentiment per tractar les dades que conté.

L'òrgan administratiu responsable d'aquest fitxer és la Secretaria General de Justícia. Es poden exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició enviant una sol·licitud acompanyada amb una còpia d'un document identificatiu vàlid, per qualsevol mitjà que deixi constància del seu enviament i recepció, a la seu de l'òrgan esmentat: carrer de Pau Claris, 81 08010 Barcelona, o bé trametent una sol·licitud amb signatura electrònica certificada per una entitat reconeguda a l'adreça següent:

protecciodades.gtcnlic.dj@gencat.cat

ANNEX 3: INSCRIPCIÓ DE DADES REGISTRALS

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Inscripció de dades registrals: Constitució d'una Associació

Persona sol·licitant

Indiqueu el tipus de persona

- Persona física Persona jurídica

Dades d'identificació de la persona física

Nom	Primer cognom	Segon cognom
NURIA	MARTINEZ	GONZÁLEZ
Tipus de document d'identificació	Número d'identificació	
DNI	46716000x	
Telèfon fix	Telèfon mòbil	Adreça de correu electrònic
93383xxxx	626xxxxxx	NURIA.MAGO19@GMAIL.COM
Càrrec		
Presidenta		

Adreça de la persona física

Residència fora de l'Estat espanyol

Tipus de via	Nom de la via	Número
Passatge	Mare de Déu	7
Bloc	Escala	Pis
Porta	Codi postal	
	08918	
Província	Municipi	País
Barcelona	Badalona	Espanya

Podeu cercar l'adreça al servei de normalització d'adreces (només adreces de Catalunya):

Passatge Mare de Déu , 7. 08918 Badalona

Inscripció de dades registrals: Constitució d'una Associació
Dades de l'entitat jurídica

Nom de l'entitat

ASSOCIACIÓ INTERGENT

CIF

Telèfon fix

933830000

Adreça de correu electrònic

ASSOCIACIOINTERGENT@GMAIL.COM

URL del web

Adreça de l'entitat jurídica

Tipus de via	Nom de la via	Número		
Passatge	MARE DE DEU	7		
Bloc	Escala	Pis	Porta	Codi postal
				08918
Província	Comarca	Municipi		
Barcelona	Barcelonès	Badalona		

Podeu cercar l'adreça al servei de normalització d'adreces:

<input type="button" value="Verificar adreça"/> Passatge Mare de Déu , 7. 08918 Badalona <input type="button" value="Accepta"/>

Si voleu recollir la documentació directament a l'Oficina d'Atenció al Ciutadà del Departament de Justícia (c/Pau Claris, 81, Barcelona), indiqueu, al final del camp Exposo, el nom i cognoms de la persona autoritzada per fer-ho i un telèfon de contacte.

Exposo que:

NURIA MARTÍNEZ GONZÁLEZ 626710000

Inscripció de dades registrals: Constitució d'una Associació

Pagament

Carta de pagament

La carta de pagament es generarà com a part del document d'acusament de recepció de la vostra sol·licitud. Un cop hàgiu rebut aquest document, seguiu les indicacions de la carta de pagament per fer el pagament, que podeu dur a terme en una de les entitats bancàries que s'hi indiquen.

Concepte	Import
Taxa per inscripció de la constitució d'una associació	18,93 €

Protecció de dades

D'acord amb l'article 5 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, us informem que les vostres dades personals seran recollides, incorporades i tractades en el fitxer automatitzat Gestor de l'Oficina Virtual de Tràmits, la finalitat del qual és garantir la traçabilitat de totes les gestions que la ciutadania realitza amb l'Administració de la Generalitat de Catalunya, a través del portal multicanal Gencat Serveis i Tràmits. L'òrgan responsable del fitxer és la Direcció General d'Atenció Ciutadana i Difusió i l'adreça on la persona interessada pot exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició és Via Laietana, 14, 3 r, 08003 Barcelona.

En compliment de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, s'informa que les dades personals facilitades s'integraran en un fitxer del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya anomenat Registre d'entitats, als efectes de registre i control de les entitats jurídiques sobre les quals té competència la Generalitat (associacions, fundacions, acadèmies i col·legis professionals). L'òrgan administratiu responsable d'aquest fitxer és la Secretaria General. Es poden exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició enviant una sol·licitud, acompanyada amb una còpia d'un document identificatiu vàlid, per qualsevol mitjà que deixi constància del seu enviament i recepció, a la seu de l'òrgan esmentat: carrer de Pau Claris, 81 08010 Barcelona, o bé trametent una sol·licitud amb signatura electrònica certificada per una entitat reconeguda a l'adreça següent: proteccionadades.gtecnic.dj@gencat.cat.

Accepto les condicions

Validar

Desbloquejar

Desar

Per tramitar la sol·licitud heu de:

- 1) Signar el document.
- 2) Tornar al [tràmit en línia](#), seleccionar el fitxer i enviar a tramitar.

Signatura

! Atenció: només s'accepten els certificats digitals emesos per qualsevol entitat de certificació classificada per l'Agència Catalana de Certificació. [Consulteu el llistat de certificats digitals admesos.](#)

No s'admet la signatura amb ID digital autogenerat mitjançant el programari d'Adobe.

Si vol signar amb DNI electrònic (eDNI), s'ha de deshabilitar el mode protegit del Reader X. [Consulteu com realitzar-ho.](#)

